

Til beslutningsforslag nr. B 104. Beretning afgivet af kulturudvalget den 2. juni 1987

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om opretholdelse af den faste bogladepris

[af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har under behandlingen af beslutningsforslaget modtaget skriftlige henvendelser fra Den danske Boghandlerforening og Den danske Forlæggerforening, som tillige har haft foretræde for udvalget.

Udvalget har desuden modtaget skriftlig henvendelse fra Forbrugerrådet.

Et af udvalgets spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender og dennes besvarelse heraf er optrykt som bilag til beretningen.

Et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) finder, at en bevarelse af den faste bogpris er en uomgængelig nødvendighed.

Hvis man ønsker at bevare den danske bog stærkt i det samlede mediebillede, at tage hensyn til den kvalitetsprægede litteratur, at tage hensyn til at bevare og udbygge boghandelen i lokalsamfundet, og hvis man ønsker at bevare bredden og det, der med et lidt gammeldags ord hedder »lødigheden« i bogudbuddet, må man enten bevare den faste bogladepris eller støtte den på anden måde, således som man har måttet gøre det i Sverige, hvor man for en del år siden opgav faste bogpriser.

Flertallet havde helst ønsket en lovgivning på området, men håber, at udtalelserne under 1. behandling af forslaget i Folketinget

den 20. februar 1987, jf. Folketingstidende 1986-87, Forhandlingerne sp. 7925, har overbevist Monopoltilsynet om, at der i Folketinget er et meget bredt ønske om at holde fast ved den bogpraksis, som hidtil har eksisteret.

Skulle det trods dette vise sig, at Monopoltilsynet ikke vil erkende nødvendigheden af de faste bogladepriser, vil flertallet vende tilbage til sagen med et nyt forslag til en lov om bevarelse af den faste bogladepris.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkeparti, Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker generelt at fremhæve, at den nugældende dispensation fra 1956 hviler på tungtvejende kulturpolitiske hensyn, som ikke er undergået væsentlige ændringer.

Det er imidlertid klart, at samfundets generelle udvikling også afspejler sig i bogmarkedets forhold, og det erkendes, at en bogs »levetid« er blevet kortere.

Men der er efter mindretallets opfattelse med dispensationen etableret en fleksibel struktur på bogmarkedet, således at markedsf forholdene kan gøres til genstand for løbende justering efter branchens og samfundets behov. Dette ville i mindre grad være muligt, såfremt fastprisordningen blev gjort til et lovgivningsanliggende.

Da branchen selv netop har gennemført 2 væsentlige ændringer i samhandelsreglerne, som fastprissystemet er en del af, hvorved fastprisperioden er blevet nedsat med 1 år, og hvor der desuden er blevet mulighed for

en række individuelle boghedsættelser en gang om året, finder mindretallet det påvist, at branchen lever op til sit ansvar, således at samfundsudviklingen og de kulturpolitiske hensyn tilgodeses.

I den nuværende situation må mindretallet derfor finde det uhensigtsmæssigt at indføre lovgivning på dette område.

Mindretallet må samtidig tilslutte sig bran-

chens ønske, som udtrykkelig deles af forfatterne, om at bevare den bestående dispensationsordning vedrørende den faste bogladepris.

Mindretallet er bekendt med, at Centrum-Demokraterne, der ikke er repræsenteret med medlemmer i udvalget, kan tilslutte sig mindretallets udtalelse.

P. u. v.

INGERLISE KOEFOED

formand

Bilag

Et at udvalgets spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål nr. 8:

»Udvalget anmoder om ministerens kommentar til artiklen i »Monopoltilsynets meddelelser, 8, 1986« om »Bogbranchens faste priser og samhandelsregler«, jf. bilag 2.«

Svar:

»Monopoltilsynets meddelelser, 8, 1986« om »Bogbranchens faste priser og samhandelsregler« fremtræder som en generel gennemgang af en række af de aspekter, der er omfattet af de igangværende forhandlinger mellem monopoldmyndighederne og bogbranchen vedrørende branchens samhandelsregler. Der er herunder berørt forhold af erhvervsmæssig, monopolretlig og kulturpolitisk relevans, og artiklen medtager i sammendrag såvel monopoldmyndighedernes som branchens oplæg til forhandlingerne.

Jeg har set det som min opgave især at kommentere artiklens kulturpolitiske aspekter i forbindelse med samhandelsreglerne og dermed fastprissystemet.

Der er enighed om, at dispensationen af 1956 fra monopollovens regler bl.a. hvilede på de kulturpolitiske hensyn, idet dispensationen er meddelt i henhold til monopollovens § 10, hvorefter dispensation kan gives, når vægtige grunde taler derfor. I meddelelser fra Monopoltilsynet nr. 5, 1956, side 50 ff anføres det bl.a. således:

»g. »Kultursynspunkt«. Det har erfaringsmæssigt vist sig i en række lande, at hvis det tillades boghandlerne at yde rabat på katalogprisen, fører det til, at boghandlen undergraves til skade for både bogbranchen, forfatterne og den kultur, der bæres af bøgerne.«

Med dette som udgangspunkt for det kulturpolitiske aspekt i relation til de nuværende forhandlinger, vil det være nærliggende at betragte udviklingen i Sverige, der i 1970 ophævede fastprissystemet på bøger.

Det fremgår af den i spørgsmålet nævnte artikel i meddelelser fra Monopoltilsynet, at det svenske bogudvalg har fremhævet, at an-

tallet af de såkaldte »fackboklådor« (dvs. boglader, der har forpligtet sig til at lagere mindst 4.000 aktuelle titler inden for svensk skønlitteratur og almindelig faglitteratur) er reduceret. I tilslutning hertil kan det nævnes, at de svenske myndigheder efter ophævelsen af fastprissystemet har indført en udbygget støtteordning for bogområder på nu ca. 46 mill. svenske kroner årligt.

Monopoltilsynet stiller endvidere spørgsmålstegn ved baggrunden for de kulturpolitiske hensyn, der er med til at bære fastprissystemet. Der henvises bl.a. til, at det nuværende system tilgodeser »elitekulturen« på bekostning af »massekulturen«. Jeg mener, at det er korrekt, at det nuværende system styrker den kvalitetsprægede, men ofte mere vanskeligt salgbare litteratur i forhold til den letsælgelige litteratur. Der kan dog ikke være tvivl om, at kvalitetslitteraturen generelt har et handicap i denne henseende. Kun i sjældne tilfælde bliver kvalitetslitteraturen »bestsellers«, hvortil kommer det kulturpolitiske moment, at den kvalitetsprægede litteratur må anses som uundværlig for samfundets fortsatte kulturelle udvikling og fornyelse.

Efter min opfattelse er forholdet det, at kvalitetslitteraturen behøver støtte, og at det gældende system stiller de to kategorier mere lige. Det bør fremhæves, at disse betragtninger gør sig gældende ikke alene for boghandelens udbud og lagerføring af bøger, men i særdeleshed også i forlagenes udgivelsespolitik.

Hvad forfatterne angår, har Dansk Forfatterforening tilkendegivet, at man går ind for en bevarelse af det gældende system. Forfatterne er det første og i en vis forstand vigtigste led i en bogs tilblivelsesproces. Selv om det er klart, at bogbranchens samhandelsregler kan undergives ændringer i takt med al anden udvikling, har jeg forståelse for forfatterens ønske om i videst muligt omfang at bevare det bestående system, der i en periode indebærer en garanti mod nedsættelser af bogpriserne.

Til lovforslag nr. L 32. Tillægsbetænkning afgivet af retsudvalget den 3. juni 1987

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Et af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlig henvendelse fra Kræftens Bekæmpelse.

Der er af udvalget og af et flertal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til bemærkningerne.

Udvalget har bemærket den omfattende offentlige debat om registeret på Psykiatrisk Hospital i Århus, Risskov. I denne forbindelse bemærker udvalget, at dette registers virksomhed bør tages op i forbindelse med revisionen af lov om sindssyge.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Det Radikale Venstres medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med ændringsforslag nr. 2.

Mindretallet kan ikke støtte ændringsforslag nr. 1. Mindretallet er opmærksom på, at en henvisning til dansk rets almindelige erstatningsregler i realiteten kan siges at være overflødig, men finder det dog ikke ganske uden betydning, at den borger, der har lidt et tab som følge af videregivelse af urigtige eller vildledende registeroplysninger, umiddel-

bart i loven kan se, at der er adgang til at søge erstatning.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *flertal* (udvalget med undtagelse af RV), tiltrådt af *justitsministeren*:

1) Nr. 20 udgår.

Til § 2

Af *udvalget*, tiltrådt af *justitsministeren*:

2) Nr. 5 udgår.

Bemærkninger

Til nr. 1

En henvisning til dansk rets almindelige erstatningsregel, culpereglen, findes overflødig.

Til nr. 2

Udvalget har indgående drøftet spørgsmålet om arkivering af offentlige myndigheders edb-registre og har modtaget henvendelser om dette spørgsmål fra bl.a. Kræftens Bekæmpelse, Retsvidenskabeligt Institut A, Københavns Universitet og Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet.

Udvalget er opmærksom på, at begrundelsen for den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 2, nr. 5, er at undgå, at et stort antal offentlige edb-registre, som der ikke er aktuel

brug for, ophobes med de muligheder for misbrug, som dette indebærer. Imidlertid finder udvalget, at hensynet til, at forskningen også i fremtiden kan få tilfredsstillende vilkår, med stor vægt taler imod den foreslåede indskrænkning i adgangen til at arkivere edb-registre. Dette gælder navnlig de dele af den lægevidenskabelige forskning, hvor f.eks. arvebiologiske faktorer eller miljøfaktorer er af betydning, og hvor det må antages, at adgangen til at anvende arkiverede administrative edb-registre kan være af afgørende betydning for de resultater, der kan opnås.

På denne baggrund foreslår udvalget, at

bestemmelsen i § 2, nr. 5, udgår.

Udvalget forudsætter herved, at administrationen af den gældende lovs ordning fortsat sker således, at hensynet til forskningens fremtidige behov for edb-registrerede personoplysninger indgår med vægt i vurderingen af, om registre bør arkiveres. Udvalget går i den forbindelse ud fra, at Rigsarkivet også fremover vil blive inddraget, hver gang der opstår spørgsmål om arkivering af offentlige edb-registre, således at Rigsarkivets særlige sagkundskab vedrørende den forskningsmæssige interesse i registre kan indgå ved vurderingen heraf.

Hagen Hagensen (KF) fmd. Annelise Gotfredsen (KF) Karen Thurøe Hansen (KF)

Grethe Fenger Møller (KF) Bjørn Elmquist (V) Birthe Rønn Hornbech (V)

Birgith Mogensen (CD) Inger Stilling Pedersen (KRF) Ole Espersen (S)

Henning Rasmussen (S) Korneliusen (S) Torben Lund (S) Lissa Mathiasen (S)

Jimmy Stahr (S) Leif Hermann (SF) Ebba Strange (SF) nfmd.

Bernhard Baunsgaard (RV)

Partierne FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag

Et af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå

Spørgsmål:

Kræftens Bekæmpelse har over for udvalget udtrykt bekymring over formuleringen af § 9, stk. 4, idet foreningen frygter, at bestemmelsen kan medføre sletning af oplysninger, der kan vise sig at være af betydning for den fremtidige cancerforskning. Er ministeren enig i, at der i forbindelse med administrationen af lovforslagets § 9, stk. 4, lægges vægt på, at registre, der rummer oplysninger af forskningsmæssig betydning, ikke kasseres, men at spørgsmålet om oplysningernes forskningsmæssige værdi gøres til genstand for sagkyndig overvejelse, inden der træffes beslutning om sletning eller arkivoverførsel?

Vil ministeren eventuelt tilstille udvalget et betænkningsskildring herom?

Svar:

Efter den formulering af bestemmelsen i § 9, stk. 4, i lov om offentlige myndigheders registre, som er foreslået i § 2, nr. 4 (nuværende nr. 5) kan justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet tillade, at edb-registre ikke slettes, men arkiveres, når dette efter registerets karakter skønnes nødvendigt for varetagelsen af offentlige eller private interesser, der overstiger hensynet til de interesser, der begrunder sletning, herunder hensynet til de registrerede.

I forhold til den gældende lov om offentlige myndigheders registre indebærer forslaget som nævnt i besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 37 (L 32 – bilag 62) en indskrænkning i Justitsministeriets adgang til at tillade arkivering, begrundet i ønsket om at undgå unødigt ophobning af edb-registrerede personoplysninger.

Det anføres i lovforslagets bemærkninger til § 2, nr. 4 (nuværende nr. 5), at afgørelsen af, om et register bør arkiveres, må ske bl.a. på grundlag af en helhedsvurdering af behovet for opbevaring af oplysninger til brug ved fremtidig forskning og planlægning, og en sådan vurdering må løbende tages op til fornyet overvejelse i lyset af ændringer i

samfundsstrukturen og af de registre, der allerede er arkiveret. Justitsministeriet er således opmærksom på det behov, som forskningen kan have for, at registre arkiveres, også selv om det ikke konkret er muligt at dokumentere, at registeret har aktuell forskningsmæssig interesse. Dette er baggrunden for, at Justitsministeriet har administreret den gældende arkiveringsordning i samarbejde med Rigsarkivet, der har fået alle arkiveringsansøgninger forelagt til udtalelse, og som på denne måde har haft mulighed for at varetage hensynet til forskningens interesse i, at relevante edb-registre bevares, på samme måde som tilfældet er med papirarkivalier. Justitsministeriet vil også efter en eventuel vedtagelse af lovforslagets bestemmelse om arkivering fortsætte dette samarbejde.

I visse grene af forskningen kan det imidlertid være meget vanskeligt på forhånd at vurdere, hvilke behov for registeroplysninger der vil opstå i fremtiden. Navnlig for så vidt angår den lægevidenskabelige forskning i visse arvebetingede lidelser – f.eks. forskningen i visse sindssygdomme eller kræftforskningen – eller sygdomme, der skyldes miljøpåvirkninger, kan det være svært på forhånd at fastlægge, hvilke oplysninger der vil vise sig at være interesse i.

Justitsministeriet kan som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 37 på denne baggrund ikke udelukke, at navnlig skærpelsen af lovforslagets regler om arkivering vil kunne medføre, at der slettes registre, der senere viser sig at kunne have været anvendt i forbindelse med videnskabelige undersøgelser.

Hvis udvalget deler de betænkeligheder ved den foreslåede skærpelse af lovens bestemmelser om arkivering, som Kræftens Bekæmpelse har udtrykt, og samtidig ønsker at understrege, at hensynet til forskningens interesser bør tillægges vægt ved vurderingen af arkiveringsspørgsmålet, kan det i tillægsbetænkningen foreslås at ophæve denne bestemmelse, og i bemærkningerne hertil kan betydningen af, at oplysninger af forskningsmæssig interesse bevares, understreges.

Til lovforslag nr. L 32.

Bilagshæfte

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v.
og lov om offentlige myndigheders registre

Nogle af retsudvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

Ad § 1, nr. 5 (§ 3, stk. 4).

Ministeren bedes uddybe, hvad der ligger i bestemte typer registre og give eksempler herpå.

Svar:

Efter § 1, nr. 5, i forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre skal edb-registre, der indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, anmeldes til Registertilsynet, inden registeret oprettes. Justitsministeren kan dog efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet undtage *bestemte typer registre* fra anmeldelsespligten.

Adgangen til at gøre undtagelse fra anmeldelsespligten er tænkt anvendt på områder, hvor der findes et væsentligt antal ensartede registre af denne art, og hvor det skønnes, at disse registre som følge af deres indhold og anvendelse ikke udgør nogen trussel mod de registreredes privatliv.

Registre, der undtages på denne måde, skal overholde lovens regler i øvrigt, herunder bestemmelserne i § 3, stk. 2, og § 4, stk. 1, om registrering og videregivelse af oplysninger om rent private forhold. I bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, anføres som eksempler på typer af registre, der kan tænk undtaget fra anmeldelsespligten, kunderegistre for virksomheder, der sælger hjælpemidler til handicappede, virksomheders personaleregistre, der alene indeholder nogle nærmere angivne helbreds- eller fraværsoplysninger, der registreres som følge af f.eks. bestemmelserne i funktionærlovens § 5, dagpengelovens § 12 og arbejdsskadeforsikringslovens kapitel 3, eller speciallægers edb-registre, der alene indeholder oplysninger til identifikation af patienten, betalingsoplysninger og oplysninger til brug ved eventuelle henvisninger. Som yderligere eksempler kan nævnes private velgørende institutioners regi-

stre over modtagere af hjælp eller en beneficieret advokats edb-sagsregister over klienter i straffesager.

Spørgsmål 2:

Ad § 1, nr. 8 (§ 4, stk. 2)

Ministeren bedes give en nøjagtig definition af, hvad ordet »virksomhed« dækker.

Svar:

Efter forslaget § 1, nr. 8, må der ikke foretages samkøring af forskellige *virksomheders* edb-registre, som indeholder oplysninger om rent private forhold. Udtrykket »virksomhed« er anvendt på tilsvarende måde i forslaget § 1, nr. 9.

Efter § 3, stk. 1, i den gældende lov om private registre må kun erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, foreninger og lignende føre registre, der omfattes af loven.

Udtrykket »virksomhed« omfatter erhvervsvirksomheder og erhvervsdrivende, hvad enten virksomheden drives i selskabsform eller på anden måde. Udtrykket omfatter således ikke foreninger eller institutioner m.v., der ikke er erhvervsdrivende, jf. således bemærkningerne til § 1, nr. 9. Bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 8, er derfor ikke til hinder for, at f.eks. to handicaporganisationer med samtykke fra hvert enkelt medlem samkører deres medlemsfortegnelser i forbindelse med gennemførelse af en ordning, hvor de handicappede får mulighed for at yde hinanden gensidig bistand. Bestemmelsen vil heller ikke hindre, at to arbejdsløsheds-kasser kan etablere en fælles administration gennem samkøring af medlemsregistrene, hvis de enkelte medlemmer giver samtykke til videregivelsen af oplysninger om rent private forhold, f.eks. længerevarende arbejdsløshed.

Spørgsmål 3:

Ad nr. 10 (§ 7 a, stk. 2)

Hvilke hensyn til virksomheden tænkes der på, som kan have en sådan afgørende betydning, at oplysning ikke kan gives?

Svar:

Registerindsigt i et privat edb-register kan efter forslaget § 1, nr. 10, bl.a. nægtes, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv. I bemærkningerne side 18 til § 1, nr. 10, anføres, at registerindsigt i visse tilfælde kan stride på afgørende måde mod hensynet til den virksomhed m.v., der fører registeret.

Som eksempel herpå kan nævnes en virksomhed, der i sit personaleregister registrerer virksomhedens fremtidige karriereplaner for hver enkelt medarbejder. I disse tilfælde vil hensynet til virksomhedens personaleledelse eller eventuelt forretningshemmeligheder kunne føre til, at registerindsigt nægtes. Gør hensynet til virksomhedens interesse sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede dog gøres bekendt med de øvrige oplysninger.

Spørgsmål 4:

Ad nr. 10 (§ 7 a, stk. 3)

Betyder denne bestemmelse, at en person ikke kan få ny meddelelse før tidligst et år efter sidste meddelelse, uanset der er sket ændringer i det registrerede?

Svar:

En person, der har fået registerindsigt i et privat edb-register i medfør af bestemmelserne i forslaget § 1, nr. 10, har som hovedregel ikke krav på at få registerindsigt på ny, før der er forløbet 12 måneder.

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 13, stk. 6, i den gældende lov om offentlige myndigheders registre (forslagets § 13, stk. 7). Heller ikke en person, der har fået registerindsigt i et offentligt register, kan normalt kræve ny registerindsigt før efter 1 år.

Efter forslaget kan registerindsigt imidlertid kræves, inden der er forløbet 12 måneder siden sidste registerindsigt, hvis den pågældende kan godtgøre en særlig interesse heri. Ved vurderingen heraf kan der bl.a. lægges vægt på, om der i den mellemliggende tid er

registreret væsentlige nye oplysninger, og det vil være af særlig betydning for den registrerede at kunne gøre sig bekendt med disse oplysninger.

Spørgsmål 5:

Ad nr. 11 (§ 7 f)

Ministeren bedes oplyse grunden til, at indkomne samtaler ikke er omfattet af bestemmelsen.

Svar:

Efter lovforslagets § 1, nr. 11, må en virksomhed m.v. ikke foretage automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der foretages opkald til fra virksomhedens telefoner.

Bestemmelsen er derimod ikke til hinder for, at der foretages automatisk registrering af telefonnumre eller identitet for abonnenter, der foretager opkald til virksomheden.

Sådan registrering finder i dag sted i vidt omfang, dels ved automatiske telefonsvarere, hvor den, der foretager opkaldet, kan indtale besked, dels i forbindelse med telefonapparater, hvor den, der foretager opkaldet, elektronisk kan registrere sit telefonnummer i modtagerapparatets »hukommelse«.

Det vil efter Justitsministeriets opfattelse være uhensigtsmæssigt at forbyde registrering på denne måde. Fælles for registreringen i disse tilfælde er, at den, der foretager opkaldet, selv skal foranledige, at oplysningerne registreres. Edb-registre, der ideholder oplysninger om sådanne telefonopkald, vil i øvrigt være omfattet af bestemmelserne i lov om private registre.

KTAS og Jydsk Telefon A/S har oplyst, at der ikke inden for de næste 7-10 år i Danmark kan leveres telefonudstyr, der registrerer udefra foretagne opkald hos abonnenten, uden at den, der foretager opkaldet, har taget initiativ hertil.

Det må til den tid nærmere overvejes bl.a. i lyset af de tekniske serviceydelse, der kan tænkes at blive knyttet til en sådan mulighed, om og i givet fald hvorledes en eventuel regulering bør udformes.

Spørgsmål 6:

Ad nr. 11 (§ 7 f)

Ministeren bedes oplyse grunden til, at offentlige myndigheder ikke er omfattet af bestemmelsen.

Svar:

Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 11, indeholder alene et forbud mod, at *private virksomheder m.v.* foretager automatisk registrering af kaldte telefonnumre.

Som meddelt i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. S 671 af medlem af Folketinget Ebba Strange (Folketingstidende 1983-84, Folketingets forhandlinger, sp. 7585) er en offentlig myndigheds automatiske registrering af telefonnumre omfattet af den gældende lov om offentlige myndigheders registre. Dette indebærer bl.a., at der kun må registreres oplysninger, som klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, og loven indeholder i kapitel 2 nærmere regler om oprettelse af registre. Såfremt det skulle komme på tale at oprette telefonregistre inden for det offentlige, ville der således efter lovens §§ 5, 6 og 7 skulle indhentes en udtalelse om oprettelsen af registeret fra Registertilsynet, ligesom vedkommende minister eller kommunalbestyrelse ville skulle godkende, at registeret oprettes, og fastsætte nærmere forskrifter for registeret. Endvidere skal de registrerede oplysninger efter lovens § 9, stk. 3, slettes, når de har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver.

Registertilsynet skal føre tilsyn med eventuelle registre af denne art og kan offentliggøre de udtalelser, som tilsynet afgiver i forbindelse med registerets oprettelse og førelse.

På denne baggrund har Justitsministeriet ikke fundet det fornødent at foretage en yderligere regulering af spørgsmålet i lovforslaget.

Spørgsmål 8:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Lars Adam Rehof, Københavns Universitet (L 32 - bilag 1).

Svar:

I henvendelsen anføres, at det alene bør være afgørende hensyn til private interesser, der kan begrunde, at Registertilsynet undtagelsesvis meddeler tilladelse til registrering af kaldte telefonnumre. Det foreslås derfor, at bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 11, hvorefter også afgørende hensyn til offentlige interesser kan begrunde, at Registertilsynet tillader sådan registrering, udgår.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der i loven sikres mulighed for, at også afgørende hensyn til offentlige interesser vil kunne tillægges vægt ved Registertilsynets afgørelse af, om der undtagelsesvis bør meddeles tilladelse til registrering af kaldte telefonnumre. Sådanne hensyn vil f.eks. i princippet kunne tænkes at foreligge i tilfælde, hvor en virksomhed eller institution ifølge lov eller efter aftale med en offentlig myndighed medvirker ved løsningen af en opgave for det offentlige.

Vedrørende spørgsmålet om forbud mod en virksomheds registrering af opkald til virksomheden henvises til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 5.

Vedrørende spørgsmålet om offentlige myndigheders adgang til at foretage automatisk registrering af kaldte telefonnumre henvises til besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 6.

Spørgsmål 10:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Radiobranchens Kreditorforening (L 32 - bilag 4).

Svar:

1. Radiobranchens Kreditorforening, der er et kreditoplysningsbureau, foreslår bl.a., at bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 12, hvorefter kreditoplysningsbureauernes adgang til at videregive kreditoplysninger i summarisk form (»sortlister«) indskrænkes, ændres således, at indskrænkningen kun skal gælde for forbrugeres skyldforhold, medens der skal kunne videregives summariske oplysninger om erhvervsmæssige skyldforhold som hidtil.

Justitsministeriet må nære betænkelighed ved en ordning, hvorefter et kreditoplysningsbureau, der fra en erhvervsdrivende modtager oplysning om et skyldforhold, skal foretage en vurdering af, om gælden er af privat eller erhvervsmæssig art. Denne vurdering afhænger af den tilsigtede benyttelse af det købte, og bureauet vil være henvist til at forlade sig på den indberettende kreditors oplysninger herom. Herved øges risikoen for, at en person med urette optages på en »sortliste«. De grunde, der taler imod, at forbrugere registreres som dårlige betalere for meget små gældsposter eller på et usikkert

grundlag, synes desuden med samme vægt at tale imod registrering af erhvervsdrivende i sådanne tilfælde. En »sortlistning« af en erhvervsvirksomhed vil således oftest medføre, at virksomhedens leverandører nægter at levere varer på sædvanlige kreditvilkår, og virkningerne heraf vil i en række tilfælde være, at virksomheden ikke kan videreføres.

2. Bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 15, om sletning af oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, foreslås af Radiobranchens Kreditorforening ændret således, at sletningsreglen alene skal gælde for oplysninger om forbrugere.

Som nævnt i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 1, har Registertilsynet bl.a. fundet behov for en sletningsregel som den foreslåede i tilfælde, hvor en person ønsker sig slettet i en faglig organisations register over potentielle medlemmer. Hvis sletningsreglen begrænses til udelukkende at gælde for forbrugere, vil der ikke være mulighed for at kræve sletning i sådanne tilfælde.

Det er imidlertid en betingelse for, at en erhvervsvirksomhed kan kræve sig slettet efter bestemmelserne i forslaget § 1, nr. 15, at virksomheden kan godtgøre en væsentlig interesse i sletningen, og at denne interesse overstiger registrerejers interesse i at bevare oplysningerne, sammenholdt med de omkostninger og vanskeligheder, som et krav om sletning kan indebære. Ved Registertilsynets vurdering heraf bør det tillægges vægt, om den registrerede, der kræver sig slettet, er en erhvervsvirksomhed eller en enkeltperson, idet hensynet til beskyttelsen af den private sfære ikke vil tale med samme vægt for sletning af oplysninger om en erhvervsvirksomhed.

3. Endelig foreslås det i henvendelsen, at kun Registerrådet skal kunne træffe afgørelse om sletning i disse tilfælde, og at anke af administrative afgørelser tillægges opsættende virkning.

I henhold til § 9, stk. 1, i forretningsordenen for Registerrådet (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 160 af 20. april 1979) skal Registerrådet behandle og træffe afgørelse i sager af principiel karakter, sager af betydelig almindelig interesse eller betydelige følger for en offentlig myndighed eller privat virksomhed og sager, hvis udfald kan give anled-

ning til tvivl. Det er efter Justitsministeriets opfattelse upåkrævet at fastsætte, at også andre sager om sletning af oplysninger skal afgøres af rådet.

Registertilsynets sekretariatsafgørelser træffes alle på rådets vegne.

Spørgsmål 11:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra FAFGE (L 32 – bilag 5).

Svar:

1. FAFGE, der er et kreditoplysningsbureau, ønsker bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 12, ændret, således at indskrænkningen i adgangen til at videregive summariske kreditoplysninger (»sortlister«) kun skal gælde for forbrugere.

Justitsministeriet skal henvise til besvarelsen af spørgsmål 10, pkt. 1 (henvendelse fra kreditoplysningsbureauet »Radiobranchens Kreditorformidling«).

2. Det kritiseres af FAFGE endvidere, at bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 12 (§ 12 stk. 4), hvorefter videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold kun må ske på en sådan måde at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre, alene vedrører videregivelse af oplysninger om *enkeltpersoners* skyldforhold.

Baggrunden herfor er som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 12, at kreditoplysningsbureauernes videregivelse af summariske kreditoplysninger om enkeltpersoner på lister eller på anden måde i en række tilfælde har givet anledning til, at kredit er nægtet personer, som ikke selv er sortlistet, men som blot bor på en vej eller i et område, hvor et stort antal personer er optaget på listen. Derimod har der ikke været tilfælde, hvor virksomheder har følt sig generet på denne måde. Bestemmelsen er derfor udformet således, at kun enkeltpersoner er beskyttet, men ikke erhvervsvirksomheder, hvadenten virksomheden drives i selskabsform eller som personligt ejet virksomhed eller erhvervsdrivende forening eller institution.

Således vil et kreditoplysningsbureau fortsat kunne udsende summariske oplysninger om virksomheder i en bestemt branche, og i dette tilfælde kan oplysninger om, at et stort

antal virksomheder i branchen er nødlidende; have betydning også for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for virksomheder i branchen, der ikke er videregivet oplysninger om.

3. Det kritiseres endelig, at Registertilsynet i sin praksis har lagt til grund, at et kreditoplysningsbureau ikke må registrere og videregive oplysninger om et skyldforhold, når debitor bestrider at skyldes det pågældende beløb, jf. forslaget almindelige bemærkninger pkt. 5.g.2.

Justitsministeriet skal i den anledning bemærke, at det følger af § 9, stk. 1, i den gældende lov om private registre, at kreditoplysningsbureauer kun må registrere oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelsen af økonomisk soliditet og kreditværdighed. Dette gælder også oplysninger, som bureauet registrerer med henblik på videregivelse i summarisk form (sortilister). Manglende betaling af en gæld, som debitor bestrider at skyldes, er efter Justitsministeriets opfattelse ikke entydigt udtryk for manglende betalingsevne hos den pågældende og bør derfor ikke føre til, at den pågældende bliver optaget på en »sortiliste«. Som nævnt har Registertilsynet fulgt en praksis, der er i overensstemmelse med dette princip, og Justitsministeriet har ved udformningen af bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 12, (§ 12, stk. 3) forudsat, at dette princip, der knytter sig til bestemmelsen i lovens § 9, fortsat skal gælde. Heller ikke efter bestemmelserne i lovforslagets § 1, nr. 12, bør der således kunne videregives summariske oplysninger om et skyldforhold, når debitor bestrider at skyldes det pågældende beløb.

Spørgsmål 12:

Ministerens kommentarer udbedes til bemærkningerne om registrering af konkursryttere i vedlagte artikler fra Berlingske Tiden. Det ønskes herunder oplyst, om private eller offentlige registre af den omtalte art vil kunne etableres efter registerlovene med de i lovforslaget foreslåede ændringer.

Svar:

I de omhandlede artikler fremhæves behovet for at oprette et register over personer, der har været direktører eller bestyrelsesmedlemmer i et konkursramt selskab.

Oplysningerne i registeret skal stilles til rådighed for erhvervsdrivende m.v., således at disse kan undgå at indlade sig i forretningsforhold eller lignende med de registrerede personer.

Efter § 3, stk. 3, i lov om private registre m.v. må oprettelse af registre med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelse med eller ansættelsesforhold til en registreret kun ske efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet. Lovforslaget indebærer ingen ændring heri.

I registertilsynets bedømmelse af, om en ansøgning bør imødekommes, indgår navnlig en vurdering af registerets formål i forhold til den risiko for krænkelse af privatlivets fred, som oprettelse og brugen af registeret kan medføre.

Registertilsynet vil kunne betinge tilladelsen af, at bestemte typer oplysninger ikke registreres, og at registeret undergives alle eller en del af reglerne i kapitel 3.

Registre som de nævnte kan således ikke uden videre oprettes således som anført i artiklerne.

Hvis en offentlig myndighed skulle ønske at oprette et register som ovenfor nævnt, skal der fastsættes nærmere forskrifter for registeret vedrørende registrering og videregivelse af oplysninger, sikkerhedsforanstaltninger m.v. Registerets oprettelse skal godkendes af vedkommende minister eller kommunalbestyrelse. Endvidere skal der indhentes en udtalelse fra Registertilsynet om registerets oprettelse og forskrifterne for registeret, inden det oprettes.

Justitsministeriet finder anledning til at bemærke, at det af justitsministeren den 5. april 1982 nedsatte udvalg vedrørende bekæmpelse af økonomisk kriminalitet i sin betænkning (Betænkning nr. 1006/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet) ikke har fundet at burde foreslå oprettelse af et sådant register. Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets vurdering.

Spørgsmål 16:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Kriminologistisk Institut (L 32 - bilag 16).

Svar:

1. I henvendelsen fra Kriminalistisk Institut foreslås bestemmelsen i § 9, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlige myndigheders registre vedrørende registrering af oplysninger i offentlige registre ændret.

§ 9, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov har følgende ordlyd:

»Der må kun registreres oplysninger, der klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver.«

Bestemmelsen foreslås ændret til:

»Der må kun registreres oplysninger, der klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver og for *belysningen af vedkommende myndigheds administration.*«

Som begrundelse for forslaget anføres, at forslaget skal *sikre*, at forskningen, de politiske beslutningstagere og bevilgende myndigheder får viden om »sagernes generelle omfang og karakter, om hvordan myndighederne forvalter deres beføjelser og om reglerne fungerer efter hensigten«.

Justitsministeriet skal i den anledning for det første bemærke, at bestemmelsen i § 9, stk. 1, vedrører spørgsmålet om, hvilke oplysninger en myndighed *kan* registrere. Allerede efter den gældende formulering af lovens § 9, stk. 1, har en myndighed således *mulighed* for at registrere oplysninger til belysning af myndighedens administration af et bestemt sagsområde. Sådanne data indgår allerede i dag i nogle registre, f.eks. oplysninger om, hvilke sager de enkelte medarbejdere i myndigheden behandler, sagernes forløb, indholdet af de trufne afgørelser, om afgørelserne påklages, og udfaldet af klagesagen. Den foreslåede ændring af § 9, stk. 1, er således ikke fornøden for at *muliggøre*, at oplysninger af denne art kan registreres af en myndighed.

For det andet vil en bestemmelse som den foreslåede ikke *sikre*, at de pågældende oplysninger registreres. Som nævnt angiver bestemmelsen i § 9, stk. 1, alene, hvilke oplysninger en myndighed *kan* registrere i et edb-register, mens det efter bestemmelsen står myndigheden frit for, om den ønsker at registrere oplysningerne. Hvis det skal sikres, at bestemte oplysninger altid registreres i et offentligt edb-register, må det ske ved en lovbestemmelse, hvorefter oplysningerne *skal* registreres.

En sådan generel lovbestemmelse vil indebære, at enhver myndighed, der ønsker at

føre et edb-register, der omfattes af registerloven, tvinges til at anvende ressourcer på at fremfinde, registrere og opbevare de nævnte oplysninger, også selv om myndigheden ikke selv skønner, at der er behov herfor. I de – vel nok fleste – tilfælde, hvor der ikke senere viser sig at være interesse i at forske i vedkommende myndigheds administration, vil disse ressourcer være spildte.

Hertil kommer, at lov om offentlige myndigheders registre vedrører registrering af oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. En bestemmelse af det nævnte indhold vil derfor indebære pligt til i samtlige offentlige myndigheders registre at registrere yderligere oplysninger om myndighedens administration, herunder oplysninger, der kan henføres til de registrerede personer eller til de enkelte medarbejdere hos myndigheden.

2. Det foreslås endvidere i henvendelsen fra Kriminalistisk Institut, at der i § 9 indsættes som nyt stykke efter stk. 4:

»Det enkelte register bør opbygges således, at det er muligt at udtage statistiske eller anonymiserede oplysninger.«

Indsættelse af en sådan bestemmelse vil efter Justitsministeriets opfattelse indebære, at ethvert offentligt edb-register i princippet skal opbygges således, at alle registrerede oplysninger kan udskrives i statistisk form og i kombination med samtlige øvrige oplysninger i registeret, også selv om vedkommende myndighed ikke finder, at der er behov herfor. Dette vil formentlig medføre en betydelig forøgelse af udgifterne ved etablering og førelse af edb-registre. Som anført under pkt. 1 vil disse ressourcer være spildt i de mange tilfælde, hvor der ikke viser sig at være nogen forskningsmæssig interesse i oplysningerne.

3. I henvendelsen udtrykkes der endvidere undren over »i hvor ringe grad registerlovgivningen benytter den personbeskyttelse, der ligger i anonymisering af oplysninger«. Det foreslås, at der skabes en lettere adgang til, at forskere kan få anonymiserede oplysninger fra administrative registre.

I den anledning skal Justitsministeriet bemærke, at lov om offentlige myndigheders registre ikke vedrører registrering eller videregivelse af oplysninger, der *ikke* kan henføres til bestemte personer, jf. lovens § 1, stk. 1, og § 16, stk. 1. Hverken den gældende lov

eller lovforslaget indebærer derfor nogen form for begrænsning i adgangen for offentlige myndigheder til at videregive anonymiserede eller statistiske oplysninger til bl.a. forskning.

4. Det foreslås endvidere, at der åbnes mulighed for, at registrerede oplysninger, der efter bestemmelsen i lovens § 9, stk. 3, skal slettes, i stedet anonymiseres »helt eller delvis«, og at spørgsmålet om sletning af registre skal forelægges forskningsrådene til udtalelse i hvert enkelt tilfælde. Det anføres, at sådan anonymisering i en række tilfælde med fordel vil kunne træde i stedet for arkivering af de pågældende registre.

Som nævnt ovenfor følger det af afgrænsningen af lov om offentlige myndigheders registres anvendelsesområde, at loven alene omfatter arkivering af registre, der indeholder oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Hverken den gældende lov eller lovforslaget er således til hinder for, at et register, der alene indeholder anonymiserede oplysninger, arkiveres. I overensstemmelse med motiverne til § 9, stk. 4, har Justitsministeriet administreret den gældende tilladelsesordning i samarbejde med rigsarkivet. Således har alle arkiveringsansøgninger været forelagt rigsarkivet til udtalelse og rigsarkivet har på denne måde bl.a. kunnet varetage hensynet til forskningens interesse i, at relevante registre bevares.

5. Det anføres endelig i henvendelsen, at der i lovens kapitel 5 om videregivelse af oplysninger til private bør indsættes en bestemmelse, der muliggør, at statistiske og anonymiserede oplysninger altid kan videregives til videnskabelig anvendelse.

I den anledning skal Justitsministeriet bemærke, at det følger af bestemmelsen i § 16, stk. 1, i den gældende lov om offentlige myndigheders registre, at lovens bestemmelser om videregivelse af registrerede oplysninger *kun* vedrører videregivelse af oplysninger, der kan henføres til bestemte personer.

Loven er således ikke til hinder for, at statistiske og anonymiserede oplysninger videregives, og den foreslåede bestemmelse er derfor overflødig.

Spørgsmål 18:

163 Udvalgenes betænkninger m.m. (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Det Danske Handelskammer (L 32 – bilag 19).

Svar:

1. I henvendelsen fra Det Danske Handelskammer foreslås, at bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 12, hvorefter kreditoplysningsbureauernes adgang til at videregive kreditoplysninger i summarisk form (»sortlister«) indskrænkes, ændres således, at indskrænkningen kun skal gælde for forbrugeres skyldforhold, mens der skal kunne videregives summariske oplysninger om erhvervs-mæssige skyldforhold som hidtil.

Som anført i besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 10 (L 32 – bilag 7) må Justitsministeriet nære betænkelighed ved en ordning, hvorefter et kreditoplysningsbureau, der fra en erhvervsdrivende modtager oplysning om et skyldforhold, skal foretage en vurdering af, om gælden er af privat eller erhvervs-mæssig art. Denne vurdering afhænger af den tilsigtede benyttelse af det købte, og bureauet vil være henvist til at forlade sig på den indberettende kreditors oplysninger herom. Herved øges risikoen for, at en person med urette optages på en »sortliste«. De grunde, der taler imod, at forbrugere registreres som »dårlige betalere« for meget små gældsposter eller på et usikkert grundlag, synes desuden med samme vægt at tale imod registrering af erhvervsdrivende i sådanne tilfælde. En »sortlistning« af en erhvervs virksomhed vil således oftest medføre, at virksomhedens leverandører nægter at levere varer på sædvanlige vilkår, og virkningerne heraf vil i en række tilfælde være, at virksomheden ikke kan videreføres.

2. Handelskammeret ønsker endvidere udbygget, hvorledes udtrykket »enkeltpersoner« i forslagets § 12, stk. 4, skal forstås.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 12, indebærer forslaget til en ny § 12, stk. 4, alene en begrænsning i den måde, hvorpå et kreditoplysningsbureau kan videregive summariske oplysninger om *enkeltpersoners* skyldforhold. Således vil et kreditoplysningsbureau forsat kunne udsende summariske oplysninger om virksomheder i en bestemt branche, og i dette tilfælde kan oplysninger om, at et stort antal virksomheder i branchen er nødlidende, have betyd-

ning også for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for virksomheder i branchen, der ikke er videregivet oplysninger om. Baggrunden for, at der i forslaget er foretaget en anden regulering af videregivelse af oplysninger om *erhvervsvirksomheder* i forhold til, hvad der efter forslaget skal gælde for videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner, er som anført i forslagets almindelige bemærkninger pkt. 5. g. 3., at der i praksis er forekommet tilfælde, hvor summariske kreditoplysninger er anvendt ved vurderingen af betalingsevnen hos andre end de personer, oplysningerne vedrører, mens der ikke har foreligget tilfælde, hvor virksomheder har følt sig generet på denne måde. Bestemmelsen er derfor udformet således, at kun enkeltpersoner er beskyttet, mens erhvervsvirksomheder ikke beskyttes, hvad enten virksomheden drives i selskabsform eller som personligt ejet virksomhed eller erhvervsdrivende forening eller institution.

3. Det kritiseres endvidere, at Registertilsynet i sin praksis har lagt til grund, at et kreditoplysningsbureau ikke må registrere og videregive oplysninger om et skyldforhold, når debitor bestrider at skyldte det pågældende beløb, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5. g. 2.

Justitsministeriet skal i den anledning henvisse til besvarelsen af spørgsmål 11 fra retsudvalget (L 32 – bilag 7), hvoraf fremgår, at et kreditoplysningsbureau efter § 9, stk. 1, i den gældende lov om private registre, kun må registrere oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelsen af økonomisk soliditet og kreditværdighed. Dette gælder også oplysninger, som bureauet registrerer med henblik på videregivelse i summarisk form (»sortilister«). Manglende betaling af en gæld, som debitor bestrider at skyldte, er efter Justitsministeriets opfattelse ikke entydigt udtryk for manglende betalingsevne hos den pågældende og bør derfor ikke føre til, at den pågældende optages på en »sortiliste«. Registertilsynet har fulgt en praksis, der er i overensstemmelse med dette princip, og Justitsministeriet har ved udformningen af lovforslagets bestemmelser forudsat, at dette princip, der knytter sig til bestemmelsen i lovens § 9, fortsat skal gælde.

4. Handelskammeret finder endelig, at Registertilsynets kompetence efter lovforslagets § 1, nr. 15, hvorefter tilsynet i særlige tilfælde

kan pålægge en virksomhed m.v. at slette oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, bør præciseres, og at bestemmelsen bør begrænses til alene at gælde for oplysninger om forbrugere.

Der henvises til besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 10 (L 32 – bilag 7).

Spørgsmål 23:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra PROSA (L 32 – bilag 31).

Svar:

1. I henvendelsen foreslår PROSA bl.a., at der indføres et ubetinget forbud imod enhver samkøring af private edb-registre.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8, finder Justitsministeriet, at en sådan regel vil være for vidtgående. Private virksomheder m.v. kan på samme måde som offentlige myndigheder have en interesse i – f.eks. for at øge sikkerheden mod misbrug – at føre en række mindre edb-registre fremfor et stort register. Som eksempel kan nævnes en erhvervsvirksomhed, der fører nogle adskilte kunderegistre, leverandørregistre og et register over de ansatte. For at kunne adressere forsendelser til de pågældende fører virksomheden endvidere et samlet adresseregister, der ajourføres løbende. Ved samkøring mellem adresseregisteret og et eller flere af delregistrene muliggøres, at adresserede forsendelser kan udsendes netop til denne personkreds. Samkøring kan endvidere være nødvendig af hensyn til den registrerede selv, f.eks. når en virksomhed registrerer oplysninger om kunder, der har frabedt sig at modtage reklameforsendelser eller lignende fra virksomheden, i et særligt register, der løbende opdateres, med henblik på, at dette register samkøres med virksomhedens kunderegister ved udsendelse af reklamer. På denne måde kan virksomheden undgå, at reklameforsendelser tilgår de kunder, der har frabedt sig dette.

Efter Justitsministeriets opfattelse medfører bestemmelserne i § 4 i lov om private registre m.v. om videregivelse af oplysninger sammenholdt med virksomheders naturlige interesse i, at oplysninger af betydning for virksomheden ikke gives videre, i almindelig-

hed en tilstrækkelig sikring mod, at private registre samkøres i tilfælde, hvor dette kan virke krænkende for de registrerede. For så vidt angår samkøring af registre, der indeholder oplysning om rent private forhold, henvises til forslaget § 1, nr. 8, hvori det foreslås, at sådanne samkøringer som hovedregel helt forbydes.

2. PROSA ønsker endvidere indført et forbud mod samkøring af offentlige myndigheders registre med henblik på efterfølgende kontrol af de registrerede, samt forbud mod, at registrerede oplysninger, der ikke er indsamlet med henblik på kontrol, i det hele taget anvendes til dette formål.

Samkøring af offentlige myndigheders edb-registre forudsætter efter bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre, kapitel 2, at vedkommende minister eller kommunalbestyrelse, som er ansvarlig for registeret, godkender dette, og at der fastsættes forskrifter for samkøringen. Registertilsynets udtalelse om samkøringen og forskrifterne herfor skal indhentes, inden samkøringen sættes i værk. En betingelse for, at forskellige myndigheders registre kan samkøres, er endvidere, at bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre om videregivelse af oplysninger til andre offentlige myndigheder iagttages. Bestemmelserne i loven om sådan videregivelse af oplysninger sætter derfor snævre grænser for, hvilke registeroplysninger der kan indgå i en samkøring. Således vil en gennemførelse af forslaget kapitel 6 bl.a. indebære, at samkøring af registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, normalt kun kan ske, når hver enkelt registreret person har samtykket heri. Dette medfører, at sådanne registre i praksis næppe kan tænkes samkørt.

Også anvendelsen af registre med henblik på efterfølgende kontrol forudsætter, at dette ligger inden for lovens rammer og er hjemlet i forskrifterne. Om den konkrete registeranvendelse, som PROSA henviser til i sin henvendelse, henvises til Justitsministeriets svar af 7. februar 1985 på retsudvalgets spørgsmål af 19. december 1984 (Alm. del - bilag 145) og Registertilsynets årsberetning for 1983, side 22-25. Kopi heraf er optaget som bilag til besvarelsen.

Som anført i Justitsministeriets redegørelse af 12. december 1984 til Folketinget vedrørende erfaringerne med registerlovgivningens

administration finder registersamkøringer med henblik på efterfølgende kontrol kun sted i særdeles begrænset omfang. På nogle områder er sådanne samkøringer dog accepteret i praksis. Dette gælder f.eks. skattemyndighedernes kontrol med skatteydernes selvangivelser, afgiftsmyndighedernes kontrol med betalingen af afgifter m.v., våbenkontrol og lignende. På denne baggrund finder Justitsministeriet, at et fuldstændigt forbud mod registersamkøringer af denne art vil medføre utilsigtede konsekvenser i praksis bl.a. for disse områder, ligesom der ikke synes at have vist sig noget reelt behov for et sådant forbud.

3. PROSA ønsker endvidere indført en generel pligt for offentlige myndigheder til automatisk at give de registrerede registerindsigt.

I lovforslagets § 2, nr. 5, er foreslået indført en adgang til på begæring at få automatisk registerindsigt i registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold. Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 6 e, vil en bestemmelse, der generelt pålægger den registeransvarlige myndighed pligt til med jævne mellemrum at give den registrerede udskrift af de oplysninger, der er registreret om vedkommende, medføre, at den enkelte registrerede modtager udskrifter fra et stort antal registre, ofte indeholdende oplysninger, der i forvejen er velkendte for den pågældende. Herved vil den registreredes opmærksomhed let bortledes fra de registre, hvor registerindsigt på grund af registerets indhold eller anvendelse er af virkelig interesse for den registrerede. Endvidere vil der være en risiko for, at nogle af disse mange meddelelser om registerindsigt, som den pågældende ikke selv har bedt om, kommer uvedkommende i hænde, f.eks. ved fejlforsendelse eller ved, at andre end den registrerede - f.eks. medlemmer af husstanden - læser meddelelsen. Endelig vil udsendelse af dette meget store antal registerudskrifter påføre forvaltningen en væsentlig økonomisk og administrativ byrde.

På denne baggrund finder Justitsministeriet ikke, at en regel, der påtvinger de registrerede en automatisk adgang til egenaces, vil være hensigtsmæssig.

4. Endvidere foreslår PROSA indført en forbedret ret til vejledning om adgangen til registerindsigt.

Efter Justitsministeriets opfattelse gælder der for forvaltningsmyndigheder en almindelig pligt til at vejlede borgerne om de spørgsmål, der varetages af myndigheden, herunder myndighedens registeranvendelse. Denne pligt er nu udtrykkeligt lovfæstet i forvaltningslovens § 7, og indsættelse i registerloven af en yderligere lovbestemmelse herom er efter Justitsministeriets opfattelse upåkrævet.

5. PROSA ønsker videre indført et forbud mod registrering af cpr.numre i private registre.

I den anledning skal Justitsministeriet bemærke, at registrering af personers cpr.nummer i private edb-registre eller manuelle registre er nødvendig i de – efterhånden mange – tilfælde, hvor der påhviler den pågældende virksomhed m.v. pligt til at meddele oplysninger herom til det offentlige. Dette gælder bl.a. for arbejdsgiveres lønmodtagerregistre, for pengeinstitutteres registre, for forsikrings-selskabers registre, for realkreditinstitutternes registre, for visse finansieringsselskabers registre, for vekselereres registre, for kreditkortselskaber m.v. Endvidere gælder det for erhvervsdrivende, der repræsenterer andre, og som led heri er nødsaget til at registrere og videregive personnummeret i en række sammenhænge, f.eks. advokater, revisorer, ejendomsrådgivere m.v.

Hertil kommer, at spørgsmålet om private erhvervsdrivendes anvendelse af cpr.numre i det væsentlige er et spørgsmål om god markedsføringsskik. Forbrugerombudsmanden har i den forbindelse udtalt (Forbrugerombudsmandens beretning 1981–82, side 86–87), at en afbetalingssælgers afkrævning af oplysninger om cpr.nummer i tilfælde, hvor en afbetalingskunde på anden måde kan fremlægge dokumentation om aktuel adresse, må anses for stridende mod god markedsføringsskik.

På den baggrund finder Justitsministeriet ikke, at der i registerloven bør indføres et ubetinget forbud imod, at cpr.numre kan indgå i private registre.

6. PROSA foreslår endvidere, at der indføres forbud mod, at personhenførbare oplysninger, herunder cpr.numre, registreres i offentlige og private statistikregistre.

Det er Justitsministeriets indtryk, at det er en nødvendig forudsætning for anvendelsen af de fleste offentlige og en del private statistikregistre, at oplysninger fra flere kilder

indgår i registeret. Det er en betingelse herfor, at oplysningerne i registeret er personhenførbare, således at oplysninger fra de forskellige kilder kan henføres til samme person. Det er således ikke muligt at forestille sig Danmarks Statistiks eller Socialforskningsinstituttets undersøgelser gennemført uden anvendelse af personoplysninger. Det særlige ved statistikregistre er i øvrigt, at oplysninger, der videregives fra registeret, ikke må være personhenførbare, og at disse registre derfor ikke kan anvendes til formål, der kan få indflydelse på de registreredes retsstilling eller privatliv, herunder til administrative formål.

Justitsministeriet kan således ikke tilslutte sig PROSAs forslag, der vil lægge meget væsentlige hindringer i vejen for udførelsen af statistiske undersøgelser.

7. PROSA foreslår indført et forbud mod, at oplysninger registreres i private forskningsregistre uden den registreredes udtrykkelige samtykke.

Mange forskningsprojekter baserer sig på oplysninger, der afgives af personer, som indgår i undersøgelsen, og hvor den registrerede derfor stiltiende eller udtrykkeligt giver tilladelse til, at oplysningerne registreres. I andre tilfælde er det nødvendigt at basere forskningsprojekter på oplysninger fra kilder, hvor det er vanskeligt eller umuligt at indhente samtykke fra den enkelte. Dette gælder f.eks. i visse tilfælde inden for den lægevidenskabelige forskning, der baserer sig på hospitals- eller andre patient- eller sygdomsregistre. Ved forskningsprojekter af denne art – navnlig hvor forskningen vedrører en længere periode – kan det være meget vanskeligt eller umuligt i praksis at indhente samtykke fra de personer, hvis oplysninger indgår i undersøgelsen, og selv i tilfælde, hvor samtykke kan opnås, kan det forringe undersøgelsens værdi, hvis registrering gøres betinget af samtykke.

Samtidig sikrer de foreslåede regler i forslaget § 1, nr. 3, at Registertilsynet kan stille krav om samtykke fra den registrerede i tilfælde, hvor dette er hensigtsmæssigt og rimeligt, ligesom bestemmelsen i forslaget § 2, nr. 12, sætter snævre grænser for adgangen til, at oplysninger videregives fra offentlige registre til forskningsformål.

På denne baggrund kan Justitsministeriet ikke tilslutte sig PROSAs forslag.

Spørgsmål 27:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Amnesty International, Menneskerettighedsprojektet, Dansk Flygtningehjælp og Dansk Røde Kors (L 32 – bilag 39).

Spørgsmål 29:

Ministerens kommentarer udbedes til materialet fra Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp og Dansk Røde Kors (L 32 – bilag 45).

Det ønskes herunder oplyst

- a) hvorvidt lovforslaget lægger hindringer i vejen for humanitære organisationers arbejde med beskyttelse af enkeltindivider, løsladelse af samvittighedsfanger m.v.
- b) Kan ministeren pege på et klart kriterium, der sikrer, at humanitære organisationer m.fl. også efter lovforslagets vedtagelse uhindret kan fortsætte arbejdet med beskyttelse af enkeltpersoners eller gruppers menneskerettigheder?

Svar:

1. I henvendelsen anfører Amnesty International, Menneskerettighedsprojektet, Dansk Flygtningehjælp og Dansk Røde Kors, at bestemmelserne i § 3, stk. 2, og § 4, stk. 1, i den gældende lov om private registre m.v. kan give menneskerettighedsorganisationer vanskeligheder i deres praktiske arbejde.

Efter bestemmelsen i lovens § 3, stk. 2, er det, for at en virksomhed, forening eller lignende kan registrere oplysninger om en persons rent private forhold – dvs. race, religion og hudfarve, politiske, seksuelle og strafbare forhold, helbredsforhold, misbrug af narkotika og lignende – bl.a. en betingelse, at oplysningerne er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med dennes samtykke, og at der foreligger omstændigheder, hvor den pågældende må vide, at oplysningerne vil blive registreret.

Efter bestemmelsen i lovens § 4, stk. 1, kan oplysninger om rent private forhold som hovedregel kun videregives med samtykke fra den pågældende eller en, der handler på dennes vegne.

Disse bestemmelser, der svarer til gældende ret, indebærer således, at registrering og videregivelse af sådanne meget følsomme oplysninger om en person normalt forudsætter, at personen selv medvirker ved oplysning-

ernes indsamling og giver tilladelse til videregivelse af oplysningerne. Organisationerne anfører i henvendelsen, at det i særlige situationer kan være vanskeligt at indhente samtykke fra de registrerede personer. Dels kan der være tale om, at de pågældende ikke kan findes, eller at der ikke kan rettes henvendelse til dem som følge af fængsling og lignende. Dels kan det i nogle tilfælde tænkes, at en henvendelse vil have uheldige konsekvenser for den registrerede.

Det vil imidlertid i langt størstedelen af landene være muligt at indhente den registreredes samtykke til registrering og videregivelse af følsomme oplysninger om den enkelte, også uanset at den pågældende er frihedsberøvet, og uden at det må befrygtes, at det vil få utilsigtede, uheldige konsekvenser for den pågældende. Det er derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke påkrævet generelt at tillade, at humanitære organisationer her i landet kan registrere og videregive oplysninger om rent private forhold uden hensyn til, om betingelserne i lov om private registre m.v. er opfyldt. Justitsministeriet er imidlertid enig i, at lovens registrerings- og videregivelsesregler kan give anledning til visse problemer i de tilfælde, der er nævnt ovenfor, hvor det ikke er muligt eller klart utilrådeligt direkte at indhente samtykke fra de pågældende.

Efter Justitsministeriets opfattelse må en fravigelse af samtykkereglerne ved registrering og videregivelse, som sker med henblik på at hjælpe den pågældende ud ad en farlig situation, og hvor den pågældende i strid med grundlæggende menneskerettigheder er afskåret fra at give sit samtykke, kunne begrundes i nødretssynspunkter, ligesom der i en række tilfælde vil kunne registreres og videregives oplysninger på grundlag af samtykke fra personer, der handler på den forsvundnes eller fængslede vegne.

Der er således allerede i dag efter disse synspunkter mulighed for i begrænset omfang i disse særlige situationer at kunne registrere og videregive oplysninger om rent private forhold uden den pågældendes udtrykkelige samtykke.

Med henblik på at skabe en klarere retstilstand kunne det efter Justitsministeriets opfattelse overvejes at medtage en bestemmelse i lovens § 3 og § 4, der åbner mulighed for, at Registertilsynet efter en konkret vurdering

kan tillade, at humanitære organisationer kan registrere og videregive oplysninger om rent private forhold, når den pågældendes samtykke til registrering og videregivelse af oplysningerne ikke kan indhentes, og registrering og videregivelse sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der åbenbart overstiger hensynet til de interesser, der taler imod registrering og videregivelse af oplysningerne.

2. De fire organisationer peger endvidere på, at bestemmelserne i § 21, stk. 1 og 2, i den gældende lov om private registre gør det vanskeligt at overføre registrerede oplysninger til udlandet.

Efter bestemmelsen i § 21, stk. 1, må oplysninger om rent private forhold, der ikke må registreres her i landet, heller ikke indsamles med henblik på registrering i udlandet. Det følger af § 21, stk. 2, at registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, normalt kun må overlades til elektronisk databehandling i udlandet efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet. Det samme gælder systematisk indsamling af oplysninger om rent private forhold med henblik på elektronisk databehandling i udlandet.

Det anføres ikke nærmere i henvendelsen, hvorfor disse bestemmelser volder vanskelighed i menneskerettighedsorganisationernes daglige arbejde. Justitsministeriet må gå ud fra, at menneskerettighedsorganisationer ikke har nogen interesse i at indsamle oplysninger her i landet, som organisationerne ikke lovligt kan registrere, og bestemmelsen i § 21, stk. 1, kan derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være til hinder for menneskerettighedsorganisationernes virksomhed. For så vidt angår bestemmelsen i stk. 2 bemærkes, at videregivelse af registrerede oplysninger om rent private forhold eller indsamling af sådanne oplysninger kan ske med Registertilsynets tilladelse, hvis tilsynet finder, at overladelsen til udlandet af oplysningerne ikke vil medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, som loven tilsigter at sikre. Justitsministeriet finder på denne baggrund ikke, at der er behov for at undtage menneskerettighedsorganisationerne fra denne bestemmelse.

3. De fire organisationer anfører endelig, at bestemmelsen i lovens § 22, stk. 3, hvorefter Registertilsynet bl.a. kan inspicere virk-

somheder, foerninger m.v., hvis registeraktiviteter omfattes af bestemmelsen i § 21, er uheldig, idet offentlige myndigheder ikke bør kunne foretage inspektion i menneskerettighedsorganisationers lokaler. Som begrundelse anføres, at det er aldeles afgørende for Amnesty Internationals troværdighed, at organisationen til enhver tid kan siges at være uafhængig af statsmagten.

Justitsministeriet er ikke af den opfattelse, at en inspektionsadgang fra en uafhængig myndighed som Registertilsynet med rimelighed kan begrunde, at de inspicerede virksomheder m.v. anses for afhængige af statsmagten. Registertilsynets opgave er alene at påse, at der ikke sker overtrædelse af registerlovene. På tilsvarende måde kan andre offentlige myndigheder føre tilsyn også med menneskerettighedsorganisationer, f.eks. Arbejdstilsynet, skatte- og afgiftsmyndigheder m.v., ligesom politiet har adgang til at gribe ind, hvis der opstår konkret mistanke om lovovertrædelser.

Synspunkter af den nævnte karakter kunne i øvrigt gøres gældende i forhold til en række andre virksomheder og organisationer. Det gælder f.eks. for advokater, således som det også er fremhævet i Advokatrådets hørings svar. Justitsministeriet finder derfor ud fra principielle synspunkter, at det vil være betænkeligt at undtage menneskerettighedsorganisationerne fra Registertilsynets tilsynskompetence.

4. Der har så vidt Justitsministeriet kan vurdere det ikke i praksis vist sig vanskeligheder i forbindelse med lovens administration i forhold til menneskerettighedsorganisationer. Registertilsynet har oplyst, at tilsynet har foretaget en gennemgang af den registrering og videregivelse af oplysninger, som Amnesty International, dansk afdeling, foretager. Registertilsynet har ikke taget endelig stilling til, i hvilket omfang Amnesty Internationals registreringsvirksomhed her i landet er i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om private registre m.v., idet tilsynet har fundet det rigtigst at afvente udfaldet af et internationalt arbejde på dette område. Spørgsmålet om Amnesty Internationals registreringsvirksomhed har således været drøftet på de årlige internationale møder for datatilsynsmyndighederne fra en række vestlige lande. Registertilsynet har endvidere deltaget i en international arbejdsgruppe, som er ned-

sat med henblik på at undersøge disse forhold. På det internationale datatilsynsmøde i Wien i 1984 blev det besluttet, at det videre arbejde med spørgsmålet forudsatte, at Eurorådet inddrages, bl.a. fordi også andre humanitære internationale organisationers virksomhed berøres.

Spørgsmål 30:

Ministerens kommentarer udbedes til Forbrugerrådets høringssvar (L 32 – bilag 36).

Svar:

1. Det fremgår af høringssvaret, at Forbrugerrådet generelt er positiv over for den skærpelse af registerlovgivningens bestemmelser, som indeholdes i lovforslaget. På en lang række større og mindre områder finder Forbrugerrådet dog, at der er behov for yderligere stramninger med henblik på at styrke borgernes retsbeskyttelse. I det følgende kommenteres hovedpunkterne i Forbrugerrådets henvendelse.

Justitsministeriet skal dog generelt bemærke, at en gennemførelse af de tildels vidtgående forslag, som høringssvaret indeholder, vil indebære meget store administrative og økonomiske konsekvenser i den private og offentlige sektor. Der vil i realiteten ikke være tale om en ajourføring af den gældende registerlovgivning, men om en fuldstændig ny lovgivning på grundlag af principper, der ikke tidligere er anvendt, og hvis virkninger derfor er vanskelige at vurdere.

2. Vedrørende forslag til ændring af lov om private registre m.v.

2.1. Forbrugerrådet ønsker, at anmeldelsespligten i lovforslagets § 1, nr. 5, for edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, udvides til også at omfatte registre uden følsomme oplysninger samt manuelle registre. Justitsministeriet skal efter forslaget bemyndiges til at fastsætte regler, der fritager fra anmeldelsespligten.

Som anført i Justitsministeriets beretning af 12. december 1984 om erfaringerne med registerlovgivningens administration omfatter den gældende registerlov såvel private manuelle registre som registre, der føres ved hjælp af edb. Det er ikke muligt præcist at angive, hvor mange registre der er omfattet af loven, og som i givet fald ville skulle anmeldes til

Registertilsynet. Det er imidlertid tidligere oplyst fra Tolldirektoratet, at der er ca. 400.000 momspligtige erhvervsvirksomheder i Danmark, og at der hvert år oprettes ca. 30.000 nye og nedlægges et tilsvarende antal. Hver virksomhed fører normalt flere registre, f.eks. registre over kunder, leverandører, medarbejdere og lignende, og virksomheden vil desuden have arkiver, dokumentssamlinger og lignende, der omfattes af lovens registerbegreb.

En anmeldelsespligt som den foreslåede vil derfor give anledning til overordentlig store administrative konsekvenser for Registertilsynet og vil pålægge de private virksomheder m.v. et omfattende papirarbejde. Hertil kommer, at en generel anmeldelsespligt også for manuelle registre næppe vil forøge Registertilsynets muligheder for effektivt at kontrollere overholdelsen af registerlovens bestemmelser. Det er således vanskeligt at forestille sig, at Registertilsynet skulle kunne foretage en nærmere undersøgelse af hvert register, der anmeldes. Det må derfor forekomme tvivlsomt, om en anmeldelsesordning ud fra en praktisk vurdering vil tilvejebringe et væsentligt bedre grundlag for tilsynet med registervirksomheden end det, der kan tilvejebringes gennem stikprøvevis forespørgsler og ved behandlingen af klager. Endvidere vil en generel anmeldelsesordning efterlade indtryk af en langt mere intensiv løbende tilsynsvirksomhed fra det offentliges side end den, der er praktisk mulighed for at gennemføre, og ordningen vil således kunne svække tilliden til Registertilsynets effektivitet.

Denne vurdering af konsekvenserne af en generel anmeldelsesordning er i overensstemmelse med de erfaringer, der er gjort i forbindelse med administrationen af de norske og svenske registerlove, og som der er redegjort for i den ovennævnte beretning.

En adgang til administrativt at gøre undtagelse fra anmeldelsespligten skulle – hvis den skal kunne fjerne disse væsentlige administrative betænkeligheder – anvendes på hovedparten af de registre, der omfattes af anmeldelsespligten. En sådan ordning er efter Justitsministeriets opfattelse ikke ønskelig.

Den anmeldelsesordning, der i lovforslaget er foreslået indført, retter sig mod de registre, hvor der er et særligt behov for en mere intensiv kontrol end den, der følger af lovens regler i øvrigt. Dette er således tilfældet ved

private edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold. I tilfælde, hvor det må antages, at registre, der indeholder sådanne oplysninger, ikke efter deres art frembyder en trussel mod de registreredes privatliv, vil Justitsministeriet efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kunne undtage netop disse typer registre fra anmeldelsespligten.

2.2. Det foreslås endvidere, at den eksemplifikation af oplysninger om rent private forhold, der er foretaget i lovforslagets § 1, nr. 4 og 7, udvides til også at omfatte oplysninger om den registreredes cpr.nr.

Begrebet »rent private forhold« er blevet fastlagt i tavshedspligtsreglerne i den netop gennemførte forvaltningslov. Justitsministeriet finder, at det er af væsentlig betydning at dette begreb, der nu indføres i loven om offentlige myndigheders registre og loven om private registre, får en entydig betydning. Justitsministeriet vil derfor finde det meget uheldigt, såfremt oplysninger om cpr.numre som noget helt særligt skal indgå i begrebet »rent private forhold« i loven om private registre.

Ønskes der en begrænsning i brugen af cpr.numre i den private sektor, bør dette efter Justitsministeriets opfattelse i stedet kunne ske ved en skærpelse af markedsføringsloven eller eventuelt ved, at der i registerloven fastsættes mere præcise betingelser for adgangen til at registrere og videregive cpr.numre.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det i øvrigt ikke legalt muligt for private virksomheder m.v. at bruge cpr.nummeret som »nøgle til omfattende mængder af personoplysninger«.

2.3. Forbrugerrådet foreslår, at der i lov om private registre m.v. indsættes en bestemmelse, der generelt regulerer den anvendelse, der må gøres af registrerede oplysninger.

I den anledning skal Justitsministeriet bemærke, at den gældende registerlovgivning indeholder bestemmelser om oprettelse af registre, registrenes indhold m.v. og videregivelse af registrerede oplysninger. Spørgsmålet om, hvilke oplysninger erhvervsdrivende, foreninger m.v. må afkræve den enkelte og om anvendelsen af registrerede oplysninger reguleres ikke nærmere i registerloven, men er i et vist omfang reguleret i markedsfø-

ringslovgivningen og i særlovgivningen på de pågældende områder.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det vil være meget vanskeligt generelt at angive, til hvilke formål registrerede oplysninger må anvendes. En lovregel herom med blot et vist præcist indhold vil formentlig skulle suppleres med et stort antal undtagelser og modifikationer på specielle områder. Hertil kommer, at en udtømmende regulering af anvendelsen af registeroplysninger vil skulle opfylde en række hensyn, der går ud over det hensyn til beskyttelsen af den registreredes privatliv, som registerlovgivningen normalt tjener til at varetage.

Endelig kan det være svært at begrunde, at en lovregulering af, hvilke oplysninger der må afkræves den enkelte, og hvilken brug der må gøres af oplysningerne, alene skulle vedrøre oplysninger, der registreres, idet ganske samme hensyn gør sig gældende, for så vidt angår oplysninger, der ikke indsamles med henblik på registrering.

2.4. Pengeinstitutters m.v. formidling af oplysninger om enkeltpersoners økonomiske soliditet og kreditværdighed foreslås undergivet regler svarende til dem, der gælder for kreditoplysningsbureauerne.

2.5. Forbrugerrådet foreslår, at bestemmelsen i lovens § 4, stk. 1, om videregivelse af oplysninger om rent private forhold skærpes. Forslaget begrundes med, at Forbrugerrådet har vanskeligt ved at indse rimeligheden af, at videregivelse af sådanne oplysninger skal kunne ske under lempeligere betingelser end de, der efter lovens § 3, stk. 2, gælder for registrering af oplysninger om rent private forhold.

Justitsministeriet skal i den anledning bemærke, at det følger af § 4, stk. 1, i den gældende lov om private registre, at oplysninger om rent private forhold ikke må videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på hans vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning. Betingelsen om, at videregivelse normalt kun må ske, når der foreligger et udtrykkeligt samtykke dertil fra den registrerede, er strengere end den tilsvarende betingelse i lovens § 3, stk. 2, for registrering af oplysninger om rent private forhold. Her behøver der ikke at foreligge et *udtrykkeligt* samtykke fra den pågældende. Det er tilstrækkeligt, at oplysningerne er afgivet af den pågældende selv eller indhentet

med hans samtykke, og der foreligger omstændigheder, hvor den pågældende må vide, at oplysningerne vil blive registreret. Herudover skal det være nødvendigt for virksomheden at være i besiddelse af oplysningerne for at muliggøre en berettiget varetagelse af virksomhedens eller andres tarv.

Forbrugerrådet foreslår videre indført yderligere begrænsninger i virksomheders m.v. adgang til at videregive registrerede oplysninger, herunder at det ikke bør være muligt at videregive oplysninger om enkeltpersoners forhold, der ligger mere end 5 år tilbage i tiden.

Som anført i beretningen om erfaringerne med administrationen af registerlovgivningen er det Registertilsynets erfaring, at bestemmelsen i § 4, stk. 2, i lov om private registre, hvorefter videregivelse af oplysninger skal være et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art, giver mulighed for at hindre videregivelse af oplysninger, når videregivelse kan virke krænkende på den enkelte.

For så vidt angår videregivelse af oplysninger, der ligger mere end 5 år tilbage i tiden, følger det af § 4, stk. 2, sidste pkt., at disse oplysninger ikke må videregives uden samtykke fra den enkelte, medmindre det er åbenbart, at det er af afgørende betydning for bedømmelsen af det forhold, som søges belyst, at oplysningen videregives, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning. Som eksempel på tilfælde, hvor videregivelse er påkrævet, kan nævnes, at en arbejdsløshedskasse bør kunne videregive oplysninger om et medlems medlemskab og dagpengeret for et længere tidsrum end de sidste 5 år, f.eks. i forbindelse med behandlingen af medlemmets ansøgning om efterløn, ligesom en advokat eller revisor kan have interesse i at kunne videregive oplysninger om en klients indtægtsforhold, der ligger mere end 5 år tilbage, i forbindelse med f.eks. et skifte.

2.6. Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 9, om videregivelse af kundeoplysninger til markedsføringsformål foreslås ændret, således at videregivelse kun kan ske, når kunden udtrykkeligt samtykker heri.

Forslagets § 1, nr. 9, indebærer, at videregivelse af oplysninger i disse tilfælde kan ske, når lovens generelle betingelser for videregivelse er opfyldt, og virksomheden herud-

over ved kundeforholdets begyndelse eller på et senere tidspunkt har givet den registrerede tydelig skriftlig meddelelse om, at videregivelse kan finde sted, og den registrerede ikke skriftligt har gjort indsigelser mod videregivelsen. Efter Justitsministeriets opfattelse vil en sådan ordning være tilstrækkelig til at sikre, at personer, der ikke ønsker, at oplysninger om dem videregives til markedsføringsformål, kan undgå dette, samtidig med at ordningen gøres så enkel at administrere for virksomhederne som muligt. Endvidere harmonerer ordningen med de bestemmelser, der gælder for adresserings- og kuverteringsbureauernes virksomhed. For disse registre gælder efter lovens § 18, at bureauet i sine registre skal slette enhver, der fremsætter skriftlig begæring herom.

2.7. Forbrugerrådet foreslår, at bestemmelserne i lovforslagets § 1, nr. 10, om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv ændres, således at adgangen til registerindsigt også kommer til at omfatte manuelle registre.

Lov om private registre omfatter foruden edb-registre, der indeholder personoplysninger, også manuelle registre, som indeholder oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden. I loven anvendes udtrykket »register« om enhver systematiseret opbevaring af oplysninger, hvad enten der er tale om maskinelle opbevaringsformer eller manuelle kartoteker og lignende. Også systematiserede opbevaringsformer, der efter traditionel sprogbrug ikke opfattes som register, er omfattet af loven. Dette gælder f.eks. opbevaring af oplysninger i en samling aktmapper, der er opbygget efter et bestemt system. Begrundelsen for dette meget vide registerbegreb er et ønske om at undgå omgåelse af lovgivningens regler.

En almindelig bestemmelse om registerindsigt også i private manuelle registre vil derfor som nævnt ovenfor komme til at omfatte et meget stort antal registre og vil herudover indebære, at alle dokumenter, der opbevares systematisk i virksomheder m.v., undergives adgangen til registerindsigt. En sådan ordning vil medføre store administrative omkostninger for virksomhederne og vil

indebære en meget vid adgang til indsigt i private virksomheders forhold. I realiteten vil en sådan ordning indebære, at der indføres en ret til indsigt i private virksomheders dokumenter m.v., der svarer til den adgang, en part i en sag efter forvaltningsloven har til aktindsigt i sagen.

Forbrugerrådet foreslår endvidere, at også oplysninger om samkøring og videregivelse af oplysninger bør fremgå af registerindsigten. Justitsministeriet skal i den forbindelse pege på, at en sådan ordning vil nødvendig-gøre, at virksomheder m.v. foruden at registrere oplysninger om den pågældende også løbende registrerer den videregivelse, der finder sted af hver enkelt oplysning. Dette vil medføre en forøgelse af mængden af oplysninger, der registreres. Da endvidere oplysninger om rent private forhold kun kan videregives, når den pågældende har meddelt samtykke hertil eller adgangen til videregivelse følger af lov, kan det forekomme tvivlsomt, om der er reelt behov for en sådan udvidelse af registreringens omfang.

2.8. Forbrugerrådet foreslår, at der som en almindelig regel fastsættes pligt til at give meddelelse til den, der første gang optages i et register med oplysninger om andet end navn, adresse, stilling, erhverv, telefonnummer, eller oplysninger, der frit kan indhentes fra erhvervsregisteret.

Et sådant generelt krav om automatisk underretning vil stille store krav til erhvervs-virksomhederne. Dette krav vil efter Justitsministeriets opfattelse næppe stå i et rimeligt forhold til de fordele, som en automatisk underretning indebærer. I en række tilfælde vil den pågældende direkte være blevet gjort bekendt med registreringen, f.eks. ved modtagelse af kontoudtog i forbindelse med kontokøb, ved modtagelse af indlånsbevis fra en bank, opgørelse fra en kreditforening eller lignende. Automatisk, skriftlig meddelelse om optagelse i et register vil derfor i mange tilfælde forekomme overflødig. Det kan endvidere næppe udelukkes, at alt for mange underretninger om optagelse i almindelige registre kan bortlede opmærksomheden fra de meddelelser om optagelse f.eks. i kreditoplysningsbureauers registre eller advarselsregistre, der på grund af registerets indhold og anvendelse er af virkelig interesse for den registrerede. For så vidt angår registre, hvor der er behov for særlig beskyttelse af den

registreredes integritet gennem umiddelbar underretning om registreringen, kan Justitsministeriet efter lovens § 3, stk. 5, bestemme, at sådanne registre skal underkastes regler herom.

2.9. Forbrugerrådet finder, at bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 11, vedrørende forbud mod registrering af kaldte telefonnumre bør udvides til også at omfatte forbud mod automatisk registrering af telefonnumre på personer, der foretager opkald til en virksomhed m.v.

Justitsministeriet kan ikke tilslutte sig forslaget af de grunde, der er omtalt i besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 5 (L 32 - bilag 2).

2.10. Grænsen i lovforslagets § 1, nr. 12, for størrelsen af de skyldforhold, om hvilke der kan videregives summariske oplysninger fra et kreditoplysningsbureau, foreslås forhøjet. Endvidere foreslår Forbrugerrådet, at videregivelse kun bør kunne ske, hvis oplysningerne hidrører fra Statstidende, eller kreditor har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld, *eller gældens eksistens er fastslået gennem retslige skridt*. Efter lovforslagets § 1, nr. 12, er det tilstrækkeligt, at der er *foretaget* retslige skridt mod den pågældende, dvs. typisk indgivelse af stævning til retten.

Som anført i bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 12, tjener lovændringen til at sikre, at bagatelagtige skyldforhold ikke giver anledning til optagelse på kreditoplysningsbureauernes »sortlister«. Om begrundelsen for beløbsgrænsen henvises til besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 14 og 17 (L 32 - bilag 11 og 18) pkt. 1, samt spørgsmål 26 (L 32 - bilag 35) pkt. 2.1.

For så vidt angår forslaget om, at gældens berettigelse skal være fastslået gennem retslige skridt, bemærkes, at det som anført i besvarelsen af spørgsmål 11 (L 32 - bilag 7) og spørgsmål 18 (L 32 - bilag 24) pkt. 3, allerede følger af den gældende registerlov, at kreditoplysningsbureauer ikke må videregive oplysninger om manglende betaling af en gæld, som debitor bestrider at skyldte. Begrundelsen herfor er, at manglende betaling i sådanne tilfælde ikke er entydigt udtryk for manglende betalingsvne hos den pågældende og derfor ikke bør kunne føre til, at den pågældende optages på en »sortliste«. Debitor er således allerede efter den gældende

registerlovgivning beskyttet mod optagelse på en »sortliste« som følge af gæld, som debitor bestrider at skyldes, og det forekommer på den baggrund uforment at stille krav om, at fordringens rigtighed skal være *fastslået* af en domstol.

2.11. Forbrugerrådet finder endvidere, at der bør foretages en skærpelse af betingelserne for adresserings- og kuverteringsbureauers registrering af oplysninger. Rådet finder således ikke, at bureauerne bør have adgang til at registrere oplysninger, der danner grundlag for inddeling i almindelig anerkendte grupper.

Som anført i Justitsministeriets beretning om erfaringerne med registerlovgivningens administration, er det Registertilsynets erfaring, at disse bureauer kun i et vist omfang foretager sådan opdeling af forbrugere i almindelige interessegrupper og lignende. Bureauerne udsender i mange tilfælde reklamemateriale og lignende til en meget bred kreds uden på forhånd at vurdere, om hele denne kreds er interesseret i det pågældende tilbud. Det synes på denne baggrund tvivlsomt, om der er behov for en yderligere regulering af denne virksomhed, der navnlig opfylder mindre virksomheders behov for reklameformidling, hvorimod de større virksomheder normalt selv forestår distributionen af reklamemateriale, og som muliggør en mere resourcebesparende reklameformidling end den, der sker ved udsendelse af adresseløse forsendelser.

2.12. Forbrugerrådet foreslår endelig, at der i lov om private registre indsættes en bestemmelse, hvorefter den registrerede har krav på en erstatning på mindst 500 kr. for tab som følge af registrering og videregivelse af urigtige eller vildledende oplysninger, uanset om dette kan tilregnes den registeransvarlige som forsætlig eller uagtsom.

Justitsministeriet skal bemærke, at der som anført i beretningen om erfaringerne med registerlovgivningens administration ikke Registertilsynet bekendt siden lovens ikrafttræden har været rejst sager med krav om erstatning for tab i forbindelse med kreditoplysningsbureauers urigtige, vildledende eller ulovlige registreringer. Henset hertil og til, at der efter dansk rets almindelige erstatningsregler er mulighed for at pålægge skadevolderen erstatningsansvar for økonomisk skade, ligesom reglerne i erstatningsansvars-

loven om erstatning for ikke-økonomisk skade kan give ret til erstatning i disse tilfælde, finder Justitsministeriet ikke, at der bør fastsættes særlige regler om erstatningsansvar i forbindelse med registrering af personoplysninger.

3. Vedrørende forslag til ændring af lov om offentlige myndigheders registre

3.1. Forbrugerrådet foreslår, at loven udvides til generelt at omfatte manuelle registre.

Det følger af § 1 i den gældende lov om offentlige myndigheders registre, at loven gælder for edb-registre, der indeholder personoplysninger. En udvidelse af lovens område til også at omfatte manuelle registre vil indebære, at størstedelen af de journalsystemer og kartoteker, der findes i den statslige og kommunale forvaltning, bliver omfattet af loven. Som følge af den vide definition på et manuelt register, der må anvendes, og som i øvrigt er lagt til grund ved den tilsvarende definition i lov om private registre, vil også størstedelen af de samlinger af sagsakter og arkivalier, der findes i den offentlige forvaltning, blive omfattet af loven.

Navnlig de restriktive regler for edb-registres indhold, opdatering og sletning synes kun vanskeligt at kunne anvendes på sådanne samlinger af almindelige sagsakter, arkivalier m.v. En udvidelse som den foreslåede ville derfor medføre, at den offentlige registerlov måtte ændres sådan, at den mere fik karakter af en arkivlov med den fornødne hensyntagen til behandlingen af manuelle sagsakter. Loven ville således ikke længere kunne indeholde en særlig regulering, der forebygger netop de muligheder for misbrug, som anvendelsen af edb-teknikken frembyder.

Hertil kommer, at adgangen til at videregive oplysninger fra manuelle sagsakter og registre reguleres af bestemmelserne i den nyligt vedtagne forvaltningsprocesreform, herunder bestemmelserne i offentlighedsloven, der som udgangspunkt giver enhver, herunder pressen, et retskrav på at blive gjort bekendt med oplysninger i de manuelle sagsakter. Heroverfor står, at hovedprincippet i registerlovgivningen – begrundet i behovet for at beskytte den enkeltes integritet – er som udgangspunkt at forbyde enhver videregivelse af personoplysninger til offentligheden,

medmindre den registrerede giver samtykke til videregivelsen. En udvidelse af anvendelsesområdet for registerlovgivningen vil således medføre en tilsvarende indskrænkning i offentlighedens mulighed for at føre kontrol med, hvorledes sagerne behandles i den offentlige forvaltning.

Skulle der foreligge tilfælde, hvor manuelle registre frembyder en særlig risiko, er der allerede efter § 3, stk. 1, i den gældende lov om offentlige myndigheders registre hjemmel til, at vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kan inddrage sådanne manuelle registre under loven.

Bestemmelsen har kun været anvendt i enkelte tilfælde. Justitsministeriet vil imidlertid på baggrund af en opfordring fra retsudvalget undersøge, om der i den offentlige forvaltning findes dokumentsamlinger, manuelle registre, journaler m.v. med følsomme personoplysninger, hvor der ud fra integritetssynspunkter kunne være behov for at sætte lovens regler, herunder sletningsreglerne, i kraft.

3.2. Forbrugerrådet kritiserer endvidere, at de edb-registre, der efter forslaget § 2, stk. 2, generelt undtages fra kravet om fastsættelse af forskrifter, samtidig bliver undtaget fra reglerne om samkøring.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2, tænkes adgangen til undtagelse af registre efter bestemmelsen kun anvendt, når registerets indhold, anvendelsen af de registrerede oplysninger og antallet af registrerede oplysninger gør dette ubetænkeligt. Som eksempel på sådanne registre kan nævnes marinasystemer, der foruden identitetsoplysninger indeholder oplysninger om bådejernes både og oplysninger til brug for beregning og opkrævning af pladsafgift, kirkegårdssystemer, forbrugsafgiftssystemer, elevregistre uden fraværsoplysninger og karakteroplysninger og andre registre, der kun indeholder oplysninger om navn og adresse. Der vil normalt ikke være behov for at samkøre sådanne registre med andre registre bortset fra en teknisk ajourføring af adresseoplysninger, f.eks. ved samkøring med udtræk fra folkeregisteret. På denne baggrund har Justitsministeriet fundet det rigtigst helt at undtage disse registre også for kravet om forskrifter ved eventuelle samkøring. Ved førelsen af disse registre skal lovens almindelige regler imidlertid iagttages, herunder be-

stemmelserne om videregivelse af oplysninger, der sætter snævre grænser for, i hvilket omfang oplysninger kan tilgå andre myndigheders registre, herunder overføres ved en samkøring. Samkøring af et register, der er undtaget efter bestemmelsen i § 2, nr. 2, med et register, der ikke er undtaget, er undergivet lovens almindelige bestemmelser herom.

Ved beskrivelsen af de registre, der undtages fra lovens bestemmelser om oprettelse af registre, kan det endvidere fastsættes, at de registre, der undtages, ikke må samkøres med andre registre.

3.3. Det foreslås endvidere, at Registertilsynet skal godkende de forskrifter, der fastsættes for driften af offentlige edb-registre.

Efter bestemmelserne i kapitel 2 i lov om offentlige myndigheders registre skal oprettelse af edb-registre godkendes af vedkommende minister eller kommunalbestyrelse. Inden registeret tages i brug, skal der være fastsat forskrifter for registeret, og der skal indhentes en udtalelse fra Registertilsynet om registerets oprettelse og forskrifterne for dette.

Et forslag om, at beslutningen om oprettelse af registre træffes af vedkommende minister eller kommunalbestyrelse, mens Registertilsynet har den endelige kompetence med hensyn til udformningen af forskrifter for registeret, vil i realiteten indebære, at Registertilsynet får den endelige beslutningskompetence med hensyn til oprettelse af offentlige registre. Forskrifterne for et register fastsætter inden for lovens rammer de nærmere betingelser for registrering af oplysninger, sikkerhedsforanstaltninger, sletning, registerindsigt, videregivelse af oplysninger m.v. Beslutningen om, hvorvidt et register bør oprettes, kan derfor ikke træffes uafhængigt af, hvilke forskrifter der fastsættes for registeret. De spørgsmål, der opstår ved fastsættelse af forskrifter for et register, er ikke – som anført af Forbrugerrådet – primært, om forskrifterne overholder bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre, men snarere om forskrifterne inden for disse rammer giver nogle tilstrækkeligt snævre grænser for registrering, opbevaring og videregivelse af oplysninger.

Beslutningen om oprettelse af nye registre inden for den offentlige sektor og fastsættelse af forskrifterne for registre må efter Justitsministeriets opfattelse bero på en konkret

afvejning af administrative effektivitets- og rationaliseringshensyn over for hensynet til beskyttelse af individets integritet. Den endelige stillingtagen til, hvad denne interesseafvejning i det enkelte tilfælde fører til, er en politisk præget funktion, der efter Justitsministeriets opfattelse kun, hvis særlige hensyn taler derfor, bør henlægges til et uafhængigt organ uden noget politisk mandat. Hertil kommer, at den gældende lov medfører, at Registertilsynet frigøres for den politisk prægede interesseafvejning og de økonomiske hensyn, der nødvendigvis er forbundet med en beslutning om oprettelse af et nyt register og med fastsættelse af de nærmere forskrifter for dets opbygning og drift. Tilsynet kan derfor med større styrke gøre de retssikkerhedssynspunkter gældende, som tilsynsmyndigheden i særlig grad bør varetage. Henlæggelsen af den egentlige afgørelseskompetenve til vedkommende minister medfører endvidere, at beslutninger om oprettelse af registre træffes under sædvanligt politisk ansvar, hvilket i sig selv indeholder en garanti for, at retssikkerhedssynspunkter vil blive varetaget i tilstrækkeligt omfang under beslutningsprocessen. Denne garanti styrkes yderligere derved, at Registertilsynet har adgang til at offentliggøre sine udtalelser, inden beslutningen om godkendelse træffes.

Justitsministeriet finder på denne baggrund ikke, at en ordning, hvorefter forskrifter for et offentligt edb-register skal godkendes af Registertilsynet, er hensigtsmæssig.

3.4. Det foreslås endvidere, at samkøring af edb-registre kun kan ske efter forudgående godkendelse fra Registertilsynet.

Om de betænkeligheder, der efter Justitsministeriets opfattelse knytter sig til en sådan ordning, henvises til det under pkt. 3.3. anførte.

3.5. Forbrugerrådet foreslår dels, at enhver skal have automatisk meddelelse, første gang den pågældende optages i et edb-register med andet end nogle helt grundlæggende oplysninger. Endvidere foreslår rådet, at der skal indføres ret til på begæring automatisk at få udskrift af de registrerede oplysninger i alle edb-registre.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, er adgangen til på begæring automatisk at få udskrift af de oplysninger, der er registreret om den pågældende, i forslaget begrænset til registre, der indeholder

oplysninger om rent private forhold. Begrundelsen herfor er, at disse registre indebærer en særlig risiko for krænkelse af den registreredes privatliv. En udvidelse af denne ordning til at omfatte alle edb-registre inden for det offentlige og indførelsen af en almindelig pligt til at give den registrerede meddelelse om optagelse i registeret vil efter Justitsministeriets opfattelse medføre økonomiske konsekvenser, der ikke står mål med de fordele, som sådanne ordninger vil indebære for de registrerede. Det bemærkes i denne forbindelse, at de hidtidige erfaringer med administrationen af registerlovgivningen har vist, at interessen for registerindsigt er meget begrænset.

3.6. Forbrugerrådet foreslår, at bestemmelsen om videregivelse til private af oplysninger om rent private forhold bør præciseres. Forbrugerrådet nærer navnlig betænkelighed ved den foreslåede affattelse af § 16, stk. 2, nr. 3.

Efter den foreslåede formulering af bestemmelsen i § 16, stk. 2, nr. 3, må videregivelse af sådanne oplysninger ske, når videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningerne angår. Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er det ved formuleringen af de ændrede bestemmelser om videregivelse til private tilstræbt, at disse bestemmelser så vidt muligt bringes i overensstemmelse med de nyligt vedtagne bestemmelser i forvaltningsloven. Bestemmelsen i § 16, stk. 2, nr. 3, er således enslydende med bestemmelsen i forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3.

Forbrugerrådet anser det endvidere for betænkeligt, at læger, ansat til at udføre forskningsprojekter for private virksomheder, uden videre kan få adgang til fortrolige identificerbare patientoplysninger.

Efter lovforslaget må sådan videregivelse kun finde sted, hvis lovforslagets betingelser herfor er opfyldt. Dette indebærer, at den, som oplysningerne angår, enten skal samtykke til videregivelsen, eller at videregivelsen skal være nødvendig for udførelsen af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning.

Justitsministeriet finder derfor ikke, at reglen kan give anledning til betænkelighed.

3.7. Lovens regler om forældelse af registrerede oplysninger er efter Forbrugerrådets opfattelse ikke tilfredsstillende. Forbrugerrådet foreslår indsat en generel forældelsesregel suppleret med en bestemmelse om, at oplysninger skal slettes, såfremt de forældes inden dette tidspunkt.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det næppe muligt at fastsætte en absolut tidsfrist for sletning af oplysninger. Sletningsfristen afhænger af, hvilke opgaver registeret skal varetage. For nogle registre bør oplysningerne kunne opbevares endog meget længe, f.eks. registre, der anvendes som led i den lægevidenskabelige forskning, til belysning af virkningen af bestemte miljøpåvirkninger, til registrering af befolkningsbevægelser eller lignende. Justitsministeriet finder på denne baggrund, at den gældende lovs ordning, hvorefter oplysninger skal slettes, når de på grund af deres alder eller andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, fortsat er hensigtsmæssig. Det tilføjes, at der i forskrifterne for det enkelte register er fastsat en frist for sletning af registerets oplysninger.

3.8. Forbrugerrådet foreslår endelig, at der på samme måde som i lov om private registre indsættes en bestemmelse om registrering af telefonnumre.

Der henvises til besvarelserne af retsudvalgets spørgsmål 6 (L 32 – bilag 2) og spørgsmål 15 (L 32 – bilag 20).

Spørgsmål 31:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte artikel fra Jyllands-Posten den 17. februar 1987.

Svar:

I artiklen er kortfattet gengivet nogle kommentarer fra Registerrådets næstformand, professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard til forslaget om ændring af lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre. Professor Koktvedgaard finder, at en gennemførelse af lovforslaget – navnlig forslagens bestemmelser om anmeldelsespligt for visse private registre – vil medføre meget store administrative konsekvenser for Registertilsynet. Tilsynet skal efter hans vurdering have tilført sagkundskab og ressourcer sva-

rende til en femdobling af Registertilsynets nuværende budget.

Justitsministeriet skal i den anledning udtale, at Registertilsynet, der består af et råd og et sekretariat, efter ministeriets opfattelse har formået med et relativt beskedent budget at løse de spørgsmål, der løbende er opstået i forbindelse med den stigende anvendelse af edb. Som anført i redegørelsen om erfaringerne med registerlovgivningens administration har loven efter Justitsministeriets opfattelse i alt væsentligt lagt forsvarlige rammer for udviklingen inden for registeranvendelsen såvel i den private som i den offentlige sektor.

På denne baggrund tilsigter lovforslaget alene en ajourføring af den gældende registerlovgivning på områder, hvor der har vist sig et behov herfor. Denne ajourføring indebærer efter Justitsministeriets opfattelse ikke de meget alvorlige administrative konsekvenser, som Registerrådets næstformand har peget på.

Hovedparten af de registre, der indeholder følsomme oplysninger, og som efter lovforslaget skal undergives anmeldelsespligt, er allerede i dag omfattet af registerlovgivningen. Registertilsynet skal således allerede i dag føre tilsyn med, at loven ikke overtrædes ved førelsen af disse registre. Den anmeldelsespligt, der i lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås indført for edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, vil medføre et vist merarbejde for Registertilsynet i forbindelse med behandlingen af anmeldelserne, ligesom navnlig bestemmelserne om registerindsigt i private registre formentlig vil give anledning til et antal yderligere klagesager.

For så vidt angår forsknings- og statistikregistre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, og som efter lovforslagets § 1, nr. 3, skal anmeldes til Registertilsynet, er der tale om inddragelse af registeraktiviteter, der ikke i dag er omfattet af registerlovgivningen.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil anmeldelsespligten såvel for edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, som for forsknings- og statistikregistre med sådanne oplysninger imidlertid kunne administreres således, at det ikke medfører en væsentlig forøgelse af det samlede ressourceforbrug. I forbindelse med anmeldel-

sesordningen med hensyn til forsknings- og statistikregistre er det således anført i bemærkningerne til § 1, nr. 3, at der for registre, der i forvejen er undergivet regler, der sikrer, at registre føres under betryggende forhold, ikke vil være behov for, at Registertilsynet fastsætter særlige vilkår. Anmeldelsesordningen vil derfor her kunne administreres således, at der udformes anmeldelsesblanketter, hvoraf det bl.a. fremgår, om registerets oprettelse har været forelagt for f.eks. en videnskabetisk komite eller om en offentlig myndighed har fastsat vilkår for brugen af oplysningerne, og at anmeldelsen arkiveres uden yderligere sagsbehandling, hvis det fremgår af blanketten, at dette er tilfældet.

For så vidt angår anmeldelsesordningen for private edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, er Justitsministeriet indstillet på ved benyttelse af adgangen til at undtage registre, der ikke frembyder nogen risiko for krænkelse af den enkeltes integritet, at søge at sikre, at denne anmeldelsesordning ikke får et urimeligt omfang.

Også her vil det efter Justitsministeriets opfattelse i øvrigt være muligt på grundlag af en anmeldelsesblanket at vurdere, om en bestemt registeraktivitet er i strid med loven eller frembyder en særlig fare, der gør det påkrævet for Registertilsynet at foretage yderligere undersøgelser.

Justitsministeriet finder på denne baggrund, at skønnet i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 7, over lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser, er realistisk.

Spørgsmål 32:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelsen fra Danske Dagblades Forening (L 32 – bilag 51).

Svar:

I henvendelsen peger Danske Dagblades Forening på de særlige problemer, som registerlovgivningen medfører for dagbladenes informationssystemer.

1. Foreningen anfører, at pressens manuelle udklipsarkiver, hvori avisudklip opbevares systematisk, bør være undtaget fra registerlovgivningen.

Justitsministeriet skal i den anledning oplyse, at det følger af § 1, stk. 1, i lov om private registre m.v., at loven i dens nugældende udformning bl.a. omfatter systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden. Som anført i foreningens henvendelse har Registertilsynet i sin praksis lagt til grund, at et dagblads manuelle udklipsarkiv – der alene indeholdt allerede offentliggjort materiale – ikke omfattes af registerlovgivningen, idet der efter tilsynets opfattelse ikke var tale om registrering af oplysninger om personlige forhold, som *med rimelighed kan forlanges undraget offentligheden*.

Justitsministeriet har ved formuleringen af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, forudsat, at lovforslaget ikke medfører nogen ændringer heri.

2. Danske Dagblades Forening ønsker endvidere, at pressens informationssystemer, der føres under anvendelse af edb, undtages fra loven.

Efter § 1, stk. 1, i den gældende lov om private registre m.v. gælder loven bl.a. for edb-registre, der indeholder oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Pressens edb-informationssystemer omfattes således allerede i dag af den gældende registerlovgivning. Dette indebærer bl.a., at oplysninger om rent private forhold – f.eks. strafbare forhold, helbredsforhold eller seksuelle forhold – kun må registreres, når betingelserne i lovens § 3, stk. 2, herfor er opfyldt. Det følger heraf, at registrering kun må ske, hvis oplysningerne er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med hans samtykke, og der foreligger omstændigheder, hvor han må vide, at oplysningerne vil blive registreret. Sådanne følsomme oplysninger må endvidere kun videregives til andre, hvis dette følger af anden lovgivning, eller der foreligger samtykke fra den registrerede eller en, der handler på hans vegne, jf. lovens § 4, stk. 1. Endvidere skal en oplysning efter lovens § 6 slettes, når den på grund af alder eller af andre grunde har mistet sin betydning for varetagelsen af registerets opgaver, og oplysninger, der viser sig at være urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes og berigtiges.

Lovforslaget indeholder ikke forslag om ændring af registerlovgivningen på dette område. Også efter en eventuel vedtagelse af lovforslaget vil pressens edb-informationssystemer således være omfattet af loven, herunder af de ovennævnte bestemmelser. De bestemmelser, der foreslås indført i lovforslaget om anmeldelsespligt for edb-registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, medfører imidlertid, at pressens edb-informationssystemer vil skulle anmeldes til Registertilsynet, og at Registertilsynet får adgang til at inspicere registrene på stedet. Endvidere vil den registrerede efter de foreslåede bestemmelser om registerindsigt i private edb-registre få ret til egenaccess i pressens edb-informationssystemer.

3. Det er oplyst over for Justitsministeriet, at basismaterialet i disse informationssystemer i hovedsagen er trykte avisartikler, således at de registrerede oplysninger i forvejen er offentligt tilgængelige, idet de kan findes ved gennemlæsning af ældre udgaver af avisen. I nogle informationssystemer findes formentlig også oplysninger, der ikke tidligere har været offentliggjort, f.eks. manuskripter, der af pladmæssige grunde ikke er medtaget i et dagblad, materiale til brug for research og lignende.

Det er videre oplyst, at pressens informationssystemer fortrinsvis anvendes til det pågældende dagblads m.v. eget brug som baggrundsmateriale ved udarbejdelse af artikler m.v., der offentliggøres. Oplysningerne fra nogle af disse systemer bliver endvidere anvendt til videregivelse i erhvervsmæssigt øjemed til andre virksomheder. Dette gælder såvel videregivelse til andre dagblade som videregivelse til private og virksomheder uden tilknytning til pressen, f.eks. store erhvervsvirksomheder, reklamebureauer, headhuntere og lignende.

De oplysninger, der indgår i pressens informationssystemer, vedrører i et vist omfang forhold, der – i alt fald efter nogen tid – må anses for at være af rent privat karakter. Det gælder f.eks. oplysninger om strafbare forhold og oplysninger om ulykker og lignende. Det er endvidere karakteristisk, at der ofte vil være tale om oplysninger eller vurderinger, der alene er af foreløbig karakter, og som undertiden senere viser sig at være helt eller delvis urigtige, uden at de oprindelige oplysninger eller antagelser berigtiges. I man-

ge tilfælde vil der ikke være tale om oplysninger og vurderinger, der udtrykkeligt fremgår af materiale i informationssystemet, men derimod om, at oplysningen eller vurderingen opstår i kraft af kumulation af en række oplysninger, der peger i samme retning.

4. Efter Justitsministeriets opfattelse må behovet for en eventuel særlig regulering af pressens informationssystemer vurderes ud fra en afvejning af væsentlige modstående hensyn.

Pressens informationssystemer vil – når de føres under anvendelse af edb – give mulighed for på en hidtil uset nem og effektiv måde at skaffe en omfattende beskrivelse af enkeltpersoners forhold, ofte med oplysning om forhold, der ligger langt tilbage i tiden. Den enkelte registrerede vil ikke have indflydelse på registreringen – heller ikke ved registrering af oplysninger om rent private forhold – og det vil bero på tilfældigheder, om oplysninger f.eks. om sigtelser for strafbart forhold indgår i pressens informationssystemer eller ej. Som nævnt ovenfor vil der ofte være tale om oplysninger eller vurderinger, der er af foreløbig karakter, og som senere viser sig at være helt eller delvis urigtige, uden at de oprindelige oplysninger eller vurderinger berigtiges. Registrering, anvendelse og videregivelse af sådanne oplysninger kan have store konsekvenser for den enkelte, samtidig med at det ofte vil være vanskeligt eller umuligt for de registrerede at kræve oplysningerne slettet eller berigtiget, når der er tale om oplysninger, som på tidspunktet for deres registrering var rigtige, idet en løbende ajourføring af registerets oplysninger næppe vil være mulig.

Over for disse betænkeligheder ved pressens informationssystemer står hensynet til pressefriheden. De oplysninger, der indgår i registeret, hidrører normalt fra offentliggjorte periodiske skrifter, der er undergivet straffelovgivningens bestemmelser om freds- og æreskrænkelser og presselovgivningen. Registre af denne art kan være værdifulde med henblik på at tilvejebringe baggrundsmateriale til brug for udarbejdelse af artikler, der offentliggøres. Endelig er der tale om en registeraktivitet, der gennem en årrække har indgået som et naturligt led i udgivelsen af dagblade m.v. Det nye er alene, at der nu kan opnås betydelige fordele ved brug af edb

i forbindelse med førelsen af informationssystemer.

5. Bestemmelserne i straffelovens kapitel 27 om freds- og æreskrænkelser – navnlig straffelovens § 264 d – kan som nævnt i et vist omfang yde beskyttelse mod misbrug af pressens informationssystemer.

I det omfang, de registrerede oplysninger hidrører fra offentliggjorte skrifter, vil der kunne gøres et ansvar gældende, såfremt denne offentliggørelse uberettiget krænker en andens private forhold. På tilsvarende måde vil anvendelsen af de registrerede oplysninger være omfattet af disse bestemmelser i det omfang, oplysningerne videregives f.eks. i forbindelse med offentliggørelse i et dagblad.

Det bemærkes i den forbindelse, at det efter omstændighederne må antages at kunne indebære en overtrædelse af straffelovens § 264 d at videregive oplysninger om en persons rent private forhold – f.eks. strafbare forhold – også selv om disse oplysninger på et tidligere tidspunkt har været offentliggjort f.eks. i forbindelse med omtalen af straffesagen.

Presselovgivningens bestemmelser kan ligeledes til en vis grad sikre, at urigtige eller vildledende oplysninger i princippet forsynes med berigtigelse i informationssystemet.

Hverken bestemmelserne i straffeloven eller presselovgivningen giver imidlertid en beskyttelse af den enkeltes privatliv i forbindelse med anvendelse af edb-informationssystemer, der tilnærmelsesvis svarer til den, der indeholdes i registerlovgivningen. For så vidt angår oplysninger i disse systemer, der ikke hidrører fra offentliggjort materiale, og anvendelse af registrerede oplysninger, der ikke sker i form af offentliggørelse eller anden videregivelse, kan hverken straffelovens eller presselovgivningens bestemmelser anvendes.

6. Om forholdene i andre lande kan oplyses:

I *Sverige* og *Norge* er pressens edb-registre undergivet registerlovgivningen. I det omfang, disse registre indeholder oplysninger om rent private forhold, er registrene således undergivet den tilladelsesordning, der gælder efter disse love. Som bilag er vedlagt den koncession (tilladelse), som datatilsynet i Norge har meddelt til førelsen af »Aftenpostens« edb-informationssystem »A-tekst« og vilkårene for denne tilladelse.

Heller ikke i det *finske* forslag til en registerlovgivning er der gjort særlig undtagelse for pressens registre.

Justitsministeriet er ikke i øvrigt i besiddelse af helt dækkende oplysninger om, hvilke bestemmelser pressens registre er undergivet i andre lande. Det kan dog oplyses, at pressens edb-registre i *England* er undergivet den engelske registerlovgivnings bestemmelser, herunder bestemmelserne om oprettelse af edb-registre, egenaces og videregivelse af oplysninger.

Pressens registre er i *Frankrig* undtaget fra registerlovgivningen, hvad enten de føres manuelt eller under anvendelse af edb.

7. Hvis der ønskes en anden regulering af pressens edb-registre end den, der følger af den gældende lov, kan der overvejes forskellige modeller:

7.a. Danske Dagblades Forening har foreslået, at dagbladene registrerer af allerede offentliggjorte oplysninger helt undtages fra registerlovgivningen.

7.b. En anden model til regulering af pressens informationssystemer kunne være, at disse registre undtages fra registerlovgivningens regler i det omfang, oplysningerne alene anvendes af den pågældende virksomhed i forbindelse med udgivelse af virksomhedens periodiske skrifter m.v. Det kunne også bestemmes, at registrene undtages fra lovens regler i det omfang de alene indeholder materiale, der allerede er offentliggjort i et periodisk skrift m.v. og oplysningerne alene anvendes af virksomheden i forbindelse med virksomhedens udgivelse af skrifter m.v.

Som nævnt under pkt. 4 vil sådanne registre kunne indeholde urigtige eller vildledende oplysninger. De skitserede ordninger vil derfor ikke kunne hindre en opbygning af registre med urigtige eller vildledende oplysninger, der vil kunne danne grundlag for ny offentliggørelse, der eventuelt kan indebære en ny krænkelse af den enkelte, uanset at den krænkede måske var berettiget til at anvende sanktionsreglerne i straffeloven over for den pågældende offentliggørelse. Hertil kommer, at en undtagelsesbestemmelse kan misbruges til ukontrolleret opbygning af store registre, indeholdende følsomme oplysninger om enkeltpersoner, hvor det egentlige formål ikke er registerejerens udgivelse af et periodisk skrift, men derimod opbygningen af et privat »efterretningsystem«.

7.c. De modeller, der er nævnt under litra b, kunne kombineres med en ret til egenaces for den registrerede og eventuelt dennes ret til at få tilført registeret, at han eller hun ikke finder, at en oplysning er rigtig.

7.d. En noget mere vidtgående regulering kunne bestå i, at der indføres en pligt til at anmelde registre til Registertilsynet, hvis der gøres brug af elektronisk databehandling, og registeret indeholder følsomme oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift eller er indsamlet med henblik på sådan offentliggørelse. Disse registre undtages i øvrigt fra loven, og Registertilsynet bemyndiges til at fastsætte nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registrerede privatliv, herunder om sletning og ajourføring af oplysninger samt om sikkerhedsforanstaltninger mod, at registeret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Videregivelse af oplysninger kunne her tillades i det omfang, oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift eller andet medie. Videregivelse herudover kunne tillades efter princippet i § 4, stk. 1, når der foreligger samtykke fra den registrerede, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning. Der kunne indføres adgang til egenaces i registeret.

Ved denne regulering inddrages registrene under Registertilsynets myndighed. De bestemmelser bl.a. i lovens § 3, stk. 2, § 4, stk. 1, og § 6, der som nævnt ovenfor kunne virke uhensigtsmæssige for disse registre, gælder imidlertid ikke, men kan efter Registertilsynets bestemmelse helt eller delvis fastsættes som vilkår for registeret.

7.e. Pressens edb-informationssystemer kan endvidere – som hidtil – inddrages fuldt ud under registerlovgivningen, men således at Registertilsynet kan tillade, at bestemmelserne i § 3, § 4 og § 6 fraviges helt eller delvis ved førelsen af disse registre, i det omfang dette ikke strider væsentligt imod beskyttelsen af den enkeltes privatliv.

7.f. Endelig kan der også tænkes forskellige kombinationer af de elementer, der er anført under litra a–e.

Spørgsmål 37:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte henvendelse af 18. marts 1987 fra Kræftens Bekæmpelse.

Svar:

Kræftens Bekæmpelse peger i sin henvendelse på, at det er vigtigt, at der ikke i lov om offentlige myndigheders registre indsættes bestemmelser, der medfører, at offentlige myndigheders edb-registre slettes i et sådant omfang, at forskningen – herunder kræftforskningen – vanskeliggøres.

Det fremgår af bestemmelsen i § 9, stk. 3, i den gældende lov om offentlige myndigheders registre, at registrerede oplysninger, der på grund af deres alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, skal slettes. Efter bestemmelsen i § 9, stk. 4, i loven kan justitsministeren imidlertid efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet tillade, at registereksemplarer overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår. Denne ordning er i praksis administreret i samarbejde med Rigsarkivet, således at Rigsarkivet kan foreslå registre arkiveret, ligesom en myndigheds ønske om arkivering af registre forelægges Rigsarkivet til udtalelse.

I lovforslaget foreslås bestemmelsen i lovens § 9 præciseret således, at det i lovteksten angives, at arkivering kun må ske, når dette efter registerets karakter skønnes nødvendigt for varetagelsen af offentlige eller private interesser, der overstiger hensynet til de interesser, som begrundet sletning, herunder hensynet til den registrerede. Det anføres i bemærkningerne hertil, at afvejningen heraf må ske bl.a. på grundlag af en helhedsvurdering af behovet for opbevaring af oplysninger til brug ved fremtidig forskning og planlægning, og en sådan vurdering må løbende tages op til fornyet overvejelse i lyset af ændringer i samfundsstrukturen og af de registre, der allerede er arkiveret.

Justitsministeriet er således opmærksom på det behov, som forskningen – navnlig den lægevidenskabelige forskning – kan have for, at registre arkiveres, også selv om det ikke konkret er muligt at dokumentere, at registeret har aktuel forskningsmæssig interesse.

Det er imidlertid klart, at den gældende regel og skærpelsen heraf i lovforslaget vil kunne medføre, at der slettes registre, der siden viser sig at kunne have været anvendt i forbindelse med videnskabelige undersøgelser, herunder lægevidenskabelig forskning.

Spørgsmål 38:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte skrivelse af 26. marts 1987 fra DOD (L 32 – bilag 64).

Svar:

I skrivelsen af 26. marts 1987 foreslår Dansk Organisation af Detailhandelskæder en række ændringer af bestemmelserne om kreditoplysningsbureauer i kapitel 3 i lov om private registre m.v.

1. Det foreslås, at bestemmelsen i § 10, stk. 1, 1. pkt., udformes således, at kreditoplysningsbureauer inden registrering af en person, som ikke i forvejen er optaget i registeret med andet end navn, adresse, stilling, erhverv eller oplysninger, der fremgår af Stats-tidende eller frit kan indhentes fra Erhvervsregisteret, skal give meddelelse om den påtænkte registrering samt de oplysninger, der ligger til grund herfor.

Efter § 10, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov om private registre m.v. skal kreditoplysningsbureauet give meddelelse som nævnt ovenfor inden 4 uger efter registreringen.

Justitsministeriet finder ikke, at en meddelelse som foreslået af Dansk Organisation af Detailhandelskæder om, at debitor *påtænkes* optaget i registeret, giver samme sikkerhed for den registrerede som bestemmelsen i § 10, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov. Har debitor således modtaget underretning om, at han påtænkes optaget i et kreditoplysningsbureaues registre, kan det være vanskeligt for debitor at vurdere, om han ved efterfølgende betaling, ved modregning eller ved at bestribe fordringen har afværget optagelse i registeret. Justitsministeriet er bekendt med, at kreditor, der har indgået kontrakt med et kreditoplysningsbureau, i mange tilfælde i deres incassoskrivelser gør debitor bekendt med, at der vil ske indberetning til et kreditoplysningsbureau, såfremt fordringen ikke betales, men sådan oplysning kan ikke træde i stedet for underretningen efter § 10, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov.

2. Organisationen af Detailhandelskæder foreslår endvidere, at der i § 10, stk. 1, indsættes en bestemmelse, hvorefter en debitor, der bestrider at skyldte et beløb, ikke kan optages i et kreditoplysningsbureaues registre på dette grundlag, medmindre der er foretaget retslige skridt imod den pågældende.

Som anført i besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 11 (L 32 – bilag 7) og 18 (L 32 – bilag 24) pkt. 3, følger det af § 9, stk. 1, i den gældende lov om private registre m.v., at et kreditoplysningsbureau kun må registrere oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelsen af økonomisk soliditet og kreditværdighed. Dette gælder også oplysninger, som bureauet registrerer med henblik på videregivelse i summarisk form (»sortlister«). Manglende betaling af en gæld, som debitor bestrider at skyldte, er efter Justitsministeriets opfattelse ikke entydigt udtryk for manglende betalings*evne* hos den pågældende og bør derfor ikke føre til, at den pågældende optages på en »sortliste«. Registertilsynet har fulgt en praksis, der er i overensstemmelse med dette princip.

Efter forslaget fra organisationen skal også oplysninger om fordringer, der bestrides af debitor, kunne optages i et kreditoplysningsbureaues registre og videregives i summarisk form, såfremt der er foretaget retslige skridt mod den pågældende, f.eks. udtaget stævning. Herved åbnes mulighed for, at en person optages på et kreditoplysningsbureaues sortliste, uanset at det senere måtte vise sig, at personen ikke skylder det pågældende beløb. Der er efter Justitsministeriets opfattelse risiko for, at en ordning som den foreslåede vil kunne formå forbrugere og andre til at betale fordringer, som de ikke hæfter for, f.eks. gæld for køb af varer, som de pågældende ikke har bestilt, som har været behæftet med mangler, eller hvor der af andre grunde kan gøres et modkrav gældende over for sælger.

3. Dansk Organisation af Detailhandelskæder foreslår endvidere, at summariske oplysninger om skyldforhold skal kunne videregives i alle tilfælde, hvor oplysningerne vedrører skyldforhold på mere end 500 kr. og lovens almindelige bestemmelser om registrering af oplysningerne er opfyldt.

Efter bestemmelsen i § 1, nr. 12, i lovforslaget er det yderligere en betingelse for videregivelse af summariske skyldforhold, at oplysningerne hidrører fra Statstidende, eller kreditor har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld eller har foretaget retslige skridt imod den pågældende. Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 5.g.2., skal forslaget tjene til at øge beskyttelsen mod ube-

rettiget videregivelse af oplysninger om kreditværdighed i et kreditoplysningsbureaus summariske publikationer og samtidig sikre kreditoplysningsbureauerne det bedst mulige grundlag for udsendelse af sådanne kreditoplysninger. Om bestemmelsen henvises i øvrigt til besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 9 (L 32 – bilag 7), spørgsmål 14 og 17 (L 32 – bilag 12 og 24), pkt. 2, og spørgsmål 28 (L 32 – bilag 43).

4. Endelig foreslås en tilføjelse til § 12, stk. 4, således at søgning i kreditoplysningsbureauets registre på én bestemt husstandsadresse ad gangen tillades. Alternativt foreslås adgang til registrering af og ansøgning på debtors personnummer.

Justitsministeriet skal i den anledning bemærke, at der i lovforslagets § 1, nr. 12, er foreslået indført en bestemmelse, hvorefter videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold kun må ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende personer. Der er således intet til hinder for, at videregivelse af summariske kreditoplysninger sker ved anvendelse af en edb-terminal, placeret hos abonnenten, med forbindelse til kreditoplysningsbureauets registre under forudsætning af, at systemet teknisk indrettes således, at der ved søgning på et større antal personer kun kan søges på navn, ikke på adresse, postnummer, områdekode eller lignende, og at program og terminaler er af en sådan beskaffenhed, at søgning på denne måde ej heller kan ske i selve terminalen. Det vil således ikke være i strid med den foreslåede bestemmelse at søge på én enkelt adresse, hvis systemet indrettes på en sådan måde, at der skabes sikkerhed for, at der ikke kan søges på flere adresser i forbindelse hermed, idet oplysninger, der videregives på denne måde, ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end den enkeltperson, hvis adresse der oprindeligt er spurgt på.

Spørgsmål 41:

Ministeren bedes redegøre for de principper, der er bestemmende for, om en person anses for registreret i et register, og hvilken personkreds der efter den gældende lovgiv-

ning og lovforslaget har ret til registerindsigt i et privat eller offentligt edb-register.

Svar:

1. Såvel efter lov om private registre m.v. som efter lov om offentlige myndigheders registre er det en betingelse for, at oplysninger om en person anses for registreret i et register, at oplysningerne opbevares *systematisk*. Det følger således af bemærkningerne til § 1 i de gældende registerlove, at udtrykket »register« eller »systematisk registrering« alene anvendes om systematisk opbevaring af oplysninger. I dette krav ligger, at oplysningerne ikke må være opbevaret tilfældigt, således at fremfindning af en bestemt personoplysning i registeret principielt vil kræve, at alle registerets oplysninger gennemgås manuelt.

De fleste moderne edb-registre er opbygget således, at samtlige personoplysninger i registeret kan fremfindes automatisk ved søgning heri. Lov om private registre m.v. omfatter imidlertid også manuelle registre såsom kartoteker, en samling aktmapper, arkiver m.v. For sådanne manuelle opbevaringsformer gælder, at de kan indeholde mange forskelligartede personoplysninger, og at en del af disse oplysninger ikke vil kunne fremfindes i registeret uden en fuldstændig gennemgang af dette. Som eksempel kan nævnes den registrering, der finder sted, når en advokat anbringer sager vedrørende klienterne på arkiv. I sådanne tilfælde vil det i reglen være muligt ved anvendelse af advokatens journalsystem eller gennem arkivets opbygning at fremfinde oplysningerne om klienten relativt let. De oplysninger, der imidlertid er registreret i sagen i tilknytning til klienten, f.eks. oplysning om modparter, andre parter, pårørende til klienten, vidner m.v. vil derimod normalt ikke kunne fremfindes uden en fuldstændig gennemgang af arkivet. I sådanne tilfælde kan oplysninger om disse nævnte personer normalt ikke anses for omfattet af registerlovgivningens bestemmelser, da oplysningerne ikke er systematisk registreret.

2. Efter såvel lov om private registre m.v. som efter lov om offentlige myndigheders registre er det endvidere en betingelse for, at registrerede oplysninger omfattes af loven, at oplysningerne kan henføres til bestemte personer. I nogle tilfælde registreres såvel oplys-

ninger om den registrerede hovedperson som navneoplysninger vedrørende bipersoner. Som eksempel kan nævnes, at der i hospitalsregistre registreres oplysninger om patienten og derudover oplysninger om navnet på den eller de læger, der forestår behandlingen. Som et andet eksempel kan nævnes en advokats register, der foruden oplysninger om klienten indeholder oplysning om navne på modpartens advokat, navne på de dommere, der behandler sagen, navne på syns- og skøns mænd m.v. Registrering af sådanne rene navneoplysninger vedrørende bipersoner vil ikke være omfattet af de gældende registerlove, idet der ikke er tale om oplysninger, der kan henføres til de pågældende personer (oplysninger om de pågældende), men alene oplysninger om de pågældendes udførelse af deres stilling eller hverv.

3. For så vidt angår spørgsmålet om registerindsigt, foreslås det i lovforslagets § 1, nr. 10, at personer, der er registreret i et privat edb-register, skal have adgang til registerindsigt. Også efter lov om offentlige myndigheders registre gælder, at en person, der er registreret i en myndigheds edb-register, har adgang til at få meddelelse om de oplysninger, der er registreret om den pågældende. Som ovenfor nævnt er det imidlertid en betingelse for, at personoplysninger overhovedet anses for omfattet af registerlovgivningen, at oplysningerne er *systematisk registreret*. Dette indebærer f.eks., at der ikke kan kræves registerindsigt vedrørende oplysninger, der er indlagt i et edb-register på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan findes ved søgning i registeret, uden at samtlige registerets oplysninger i princippet skal gennemgås. Som eksempel kan nævnes en advo-

kat, der i sit edb-register indlægger dels oplysninger om klienten, dels oplysninger om andre f.eks. vidner, pårørende til klienten m.v., på en sådan måde, at det ikke er muligt at fremfinde de sidstnævnte oplysninger, uden at samtlige registrerede oplysninger gennemgås.

Det er som ovenfor nævnt endvidere en betingelse for adgangen til registerindsigt, at der er tale om oplysninger om de personer, der ønsker registerindsigten. Ofte vil der i tilknytning til registreringen af oplysninger om en person være registreret oplysninger om andre personer (bipersoner), af hensyn til bedømmelsen af hovedpersonens forhold. I tilfælde, hvor der alene er registreret identifikationsoplysninger og lignende om disse bipersoner, har de pågældende ikke krav på registerindsigt, idet der ikke kan siges at være registreret oplysninger om dem. Som eksempel kan nævnes sygehus- og patientregistre, hvor der i tilknytning til oplysninger om patienten registreres oplysninger om den læge, der forestår behandlingen. I dette tilfælde har den pågældende læge ikke i sin egenskab af biperson krav på at få meddelt oplysninger fra registeret. Som et andet eksempel kan nævnes en advokats edb-register, der foruden oplysninger om klienten indeholder rene identifikationsoplysninger vedrørende andre advokater, dommere, syns- og skøns mænd og lignende i sagen. Disse bipersoner vil ikke have krav på registerindsigt i disse oplysninger i advokatens register, idet der ikke er tale om registrering af oplysninger, der kan henføres til de pågældende personer, men alene oplysninger om de pågældendes udførelse af deres stilling eller hverv.